

LÆREPLAN

MED AFSÆT I DEN STYRKEDE PÆDAGOGISKE LÆREPLAN

Dagtilbuddets navn: Adelaide vuggestue og børnehave

Udfærdiget: Maj 2021

INDHOLD

Indhold

LÆREPLAN	1
INDHOLD	2
INDLEDNING	4
VEJLEDNING OM OFFENTLIGGØRELSE	4
PÆDAGOGISK GRUNDLAG	5
ET PÆDAGOGISK LÆRINGSMILJØ HELE DAGEN	6
BØRNESYN OG BØRNEPERSPEKTIVER	8
BØRNS LEG	9
DET BREDE DANNELES- OG LÆRINGSSYN	11
BØRN I UDSATTE POSITIONER OG ALLE BØRNS DELTAGELSE I BØRNEFÆLLESKABER	14
FORÆLDRESAMARBEJDE	16
SAMMENHÆNGENDE OVERGANGE OG DET SIDSTE ÅR I BØRNEHAVEN	18
DET PÆDAGOGISKE GRUNDLAG OG SAMMENHÆNG TIL DE SEKS LÆREPLANSTEMAER	20
ARBEJDET MED DE SEKS LÆREPLANSTEMAER	21
ALSIDIG PERSONLIG UDVIKLING	22
Pædagogiske mål for læreplanstemaet Alsidig personlig udvikling	22
Refleksion over sammenhæng til læringsmiljøet og det pædagogiske grundlag	22
Arbejdet med Alsidig personlig udvikling fremadrettet	22
SOCIAL UDVIKLING	23
Pædagogiske mål for læreplanstemaet alsidig personlig udvikling	23
Refleksion over sammenhæng til [institutionens navn] læringsmiljø	23
Arbejdet med Social udvikling fremadrettet	25
KULTUR, ÆSTETIK OG FÆLLESKAB	26
Pædagogiske mål for læreplanstemaet Kultur, æstetik og fællesskab	26
Refleksion over sammenhæng til [institutionens navn] læringsmiljø	26
Arbejdet med Kultur, æstetik og fællesskab fremadrettet	27
KOMMUNIKATION OG SPROG	27
Pædagogiske mål for læreplanstemaet Kommunikation og sprog	27
Refleksion over sammenhæng til [institutionens navn] læringsmiljø	27
Arbejdet med Kommunikation og sprog fremadrettet	29
KROP, SANSER OG BEVÆGELSE	30
Pædagogiske mål for læreplanstemaet Krop, sanser og bevægelse	30
Refleksion over sammenhæng til [institutionens navn] læringsmiljø	30
Arbejdet med Krop, sanser og bevægelse fremadrettet	32
NATUR, UDELIV OG SCIENCE	33

Pædagogiske mål for læreplanstemaet Natur, udeliv og science.....	33
Refleksion over sammenhæng til [institutionens navn] læringsmiljø.....	34
Arbejdet med Natur, udeliv og science fremadrettet.....	36
ØVRIGE ELEMENTER.....	37
DET FYSISKE, PSYKISKE OG ÆSTETISKE BØRNEMILJØ.....	37
Fysisk børnemiljø.....	37
Psykisk børnemiljø.....	38
Æstetisk børnemiljø.....	39
SAMSPIL OG RELATIONER.....	40
EVALUERING.....	41
INDDRAGELSE OG SAMARBEJDE.....	41
Inddragelse af forældrebestyrelsen.....	42
Inddragelse af lokalsamfundet.....	42
UDVIKLINGSPLANER.....	42

INDLEDNING

Med dagtilbudsaftalen (2018) er det fremlagt, at det i dagtilbudsloven skal tydeliggøres, hvilket pædagogisk fundament alle dagtilbud skal bygge på for at skabe en tryk og udviklende hverdag for alle børn i dagtilbud. Det handler om at skabe en fælles retning, sprog og forståelse gennem en ny ramme for den pædagogiske læreplan.

I Hjernen&Hjertet har vi med udgangspunkt i den nye dagtilbudslov samt materialer udgivet på EMU i forbindelse med den nye styrkede læreplan, udviklet redskabet Rambøll Læreplan, som er en skabelon til understøttelse af det enkelte dagtilbuds systematiske arbejde med læreplanen.

Gennem dialogen får I et indblik i hinandens oplevelser og forståelser af praksis ud fra nogle refleksions- og vurderingsspørgsmål. Redskabet henvender sig til pædagogisk personale med en leder som den, der fastsætter den overordnede ramme. Lederens rolle er derudover at understøtte processen ved at tilrettelægge gode rammer for og sikre, at dialogen medfører nye eller justerede tiltag og i sidste ende en pædagogisk praksis i overensstemmelse med den styrkede pædagogiske læreplan.

VEJLEDNING OM OFFENTLIGGØRELSE

LÆS INDEN I GÅR I GANG!

Det er ikke hensigten, at den pædagogiske læreplan skal være en lang rapport, som i detaljer beskriver dagtilbuddets arbejde med det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Tværtimod er det intentionen, at dagtilbuddets pædagogiske læreplan - med udgangspunkt i de centrale elementer fra det pædagogiske grundlag og med udgangspunkt i de pædagogiske mål og indholdsbeskrivelser for læreplanstemaerne - skal fungere som et **pædagogisk redskab**, der **via korte, relevante pædagogiske overvejelser, refleksioner og eksempler skal skabe en klar fælles retning** for det pædagogiske arbejde, der foregår i dagtilbuddet.

Herunder **sikre, at den intenderede pædagogik er til stede hele dagen og i alle aktiviteter, rutiner med børnene** mv.

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at offentliggøre den pædagogiske læreplan. Den pædagogiske læreplan vil fx kunne offentliggøres på dagtilbuddets hjemmeside eller et andet sted, som er kendt af og let tilgængeligt for forældrene. (Forarbejder til dagtilbudslovens § 9, stk. 1).

Læreplanen fungerer altså både som et internt arbejdsredskab, samt et dokumentationsdokument udadtil. I den forbindelse skal det nævnes, at selve vurderingen fra Ministeriets værktøj "Redskab til selvevaluering" ikke vil fremgå i den pdf, der er udarbejdet til offentliggørelse, da denne udelukkende anses som et internt arbejdsredskab.

Men alle øvrige refleksioner og beskrivelser i læreplanen vil fremgå og skal derfor formuleres med tanke for dette.

PÆDAGOGISK GRUNDLAG

Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag. Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark. Nogle elementer i form af eksempelvis barnesynet skal altid være til stede i det pædagogiske læringsmiljø, mens andre elementer såsom eksempelvis forældresamarbejdet og arbejdet med at skabe en god overgang til børnehaveklassen kan være mere til stede i nogle sammenhænge end i andre.

Nedestående del af skabelonen, der omhandler det pædagogiske grundlag bygger på EVA's materiale "Redskab til selvevaluering".

ET PÆDAGOGISK LÆRINGSMILJØ HELE DAGEN

Dagtilbud skal etablere et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Reflektér – tag udgangspunkt i jeres daglige praksis og kom gerne med konkrete eksempler. Skriv refleksionerne i 'skriv her'.

Hvad karakteriserer den måde, vi organiserer vores pædagogiske læringsmiljø på, og får vi skabt et miljø, der understøtter leg, aktiviteter og rutiner?

- Hvad fungerer godt/dårligt?

Hvilke pædagogiske overvejelser ligger til grund for den måde, vi organiserer vores pædagogiske læringsmiljø på?

- Hvordan ved vi, om vores antagelser holder stik?

Hvordan kan vi undersøge og se, hvad børnene får ud af vores måde at organisere det pædagogiske læringsmiljø på?

Hvordan matcher vores faglige kompetencer vores mål om at skabe et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø?

Fælles for vuggestuen og børnehaven:

Vores pædagogiske læringsmiljøer er præget af rutiner og nogle voksenstyrede aktiviteter. De udspiller sig i forskellige grupper. Aktiviteterne er rutine prægede, da det ofte er de samme børn som deltager. Grupperne ligger på faste dage, nogle aktiviteter gentages. Samtidig er det primært de voksne, som styrer hvilke aktiviteter samt ture, der er.

Men vores læringsmiljø er også præget af "fri" leg/fordybelsesleg og fleksibilitet til at ændre aktiviteter og ture efter lyst/behov.

Vi har forskellige læringsmiljøer så der er mulighed for forskellige aktiviteter. Det er med til at lære børnene forskellige ting og på forskellig vis. Vores læringsmiljø er i høj grad præget af ude liv. Vi tilstræber at vores aktiviteter og læringsmiljøer tager afsæt både i pædagogisk faglighed, i fællesskaber og i det enkelte barn.

Den pædagogiske faglighed bag læringsmiljøerne ses ved at aktiviteterne planlægges efter mange refleksioner og tanker om hvorfor vi vælger bestemte aktiviteter og hvilket udbytte eller resultat vi gerne vil have.

Vi forsøger tillige at tage højde for hvad der giver mening for fællesskabet og det enkelte barn.

Vuggestuen:

Rutineprægede aktiviteter: Morgensamling, madsituationer, vores voksenstyrede gruppe-aktiviteter som vi ofte laver flere gange så det bliver mere velkendt og trygt for børnene. Samtidig forsøger vi at skabe et læringsmiljø som udfordrer børnene i deres udvikling.

Vores læringsmiljø omfatter brug af vort eget udendørs areal, børnehavens legeplads, ture i nærområdet til skov, strand og på byens legepladser mm.

Vores læringsmiljøer i vuggestuen har ligeledes fokus på at læring sker hele dagen, at børnene har plads, ro og tid til at være børn samtidig med at der er plads til deres egne initiativer.

Børnehaven:

Vi pædagoger positionerer os, inde såvel som ude, så vi er synlige for børnene. De kan mærke vores tilstedeværelse og det giver dem en ro der forplanter sig ned i deres legemiljøer. Et eksempel på dette kan være at vi har en bordaktivitet med en fast voksen, som børnene kan gå til og fra

efter eget ønske og behov. Samtidig er der plads til at børnene selv kan tage initiativ til aktiviteter/lege. Det giver børnene mulighed for at mærke sig selv og byde ind i de fællesskaber de ønsker at deltage i.

Fælles for vuggestuen og børnehaven har vi også nogle 'skal'- aktiviteter hvor alle børn deltager. Det kan være fællessang, samling, åben låge eller frokost.

BØRNESYN OG BØRNEPERSPEKTIVER

Børnesynet i danske dagtilbud tager udgangspunkt i, at det at være barn har værdi i sig selv. Pædagogiske læringsmiljøer skal derfor inddrage børneperspektiver, uanset om der er tale om hverdagssituationer, børneinitierede aktiviteter eller voksenplanlagte forløb.

Reflektér – tag udgangspunkt i jeres daglige praksis og kom gerne med konkrete eksempler. Skriv refleksionerne i 'skriv her'

Hvordan arbejder vi med løbende at følge børnenes spor, oplevelser og interesser?

- Hvad gør vi for at indfange alle børns perspektiver? Er det de samme børn, vi altid får øje på?

Hvordan arbejder vi regelmæssigt med børnenes feedback, fx på personalemøder, som input til vores faglige dialog?

Hvornår har vi senest brugt børnenes perspektiver som grundlag for at udvikle det pædagogiske læringsmiljø?

- Hvilke nye indsigter nåede vi frem til?
- Hvad ændrede vi som resultat af vores indsigter?

I hvilke situationer kunne det være relevant at inddrage børnenes perspektiver, hvor vi ikke gør det i dag?

Fælles for vuggestuen og børnehaven:

Vi tilstræber at inddrage børnenes perspektiver og derved følge deres spor igennem hele dagen hvad enten det handler om "fri leg" /fordybelses leg, voksenstyrede aktiviteter, planlagte aktiviteter eller i vore daglige rutiner. Vi følger børnenes spor, da vi er nysgerrige på, hvor det kan føre os hen. Inddragelsen af børnenes perspektiver kan medføre at børnene føler sig hørt og set. Når deres perspektiver kommer i spil og har værdi, kan det resultere i et styrket selvværd og give følelsen af at være betydningsfuld for fællesskabet.

Vuggestuen:

Vi forsøger at følge og observere børnene, samt afdække deres intentioner. Aktiviteter og ture kan ændres på baggrund af børnenes ytring, hvad enten det er kommunikeret verbalt eller non verbalt, så vi måske følger deres spor og ikke det som oprindeligt var planlagt. Fx: Der er planlagt en tur i skoven, men et barn siger det vil se heste, hvorefter turen ændres ned til rideskolen for at se heste.

Børnehaven:

Børnene kan få ansvaret/ muligheden for at tage styringen i en leg/aktivitet. Det kan være samling, planlægning af ture og ved borddækning. Med dette vil vi gerne opnå at børnene føler de kan bidrage til fællesskabet, at de har værdi for gruppen og at vi pædagoger også har brug for deres hjælp. Vi vil gerne tage børnene med i evalueringsprocesser, så det ikke kun er pædagogernes syn på den/det afviklede aktivitet/tema.

BØRNS LEG

Leg har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud. Leg er grundlæggende for barnets udvikling og understøtter bl.a. fantasi, virkelyst, sprog, nysgerrighed, sociale kompetencer, selvværd og identitet.

Reflektér – tag udgangspunkt i jeres daglige praksis og kom gerne med konkrete eksempler. Skriv refleksionerne i 'skriv her'.

Hvordan giver vores pædagogiske læringsmiljø børnene mulighed for at bruge deres fantasi og lege?

Hvad gør vi for at arbejde med børnenes forskellige roller og positioner i legen?

Hvordan arbejder vi med at understøtte, at alle børn har mulighed for at være med i legen?

- Er der børn, som vi oplever, står uden for legen, og hvad gør vi ved det?

Hvordan har vi undersøgt den læring og udvikling, der sker i børnenes leg?

Fælles for vuggestuen og børnehaven:

Legen er essentiel for et barn, i en hverdag som ofte kan være presset og fyldt med planlagte aktiviteter.

Vi skal sørge for at det enkelte barn har optimale muligheder for, gennem leg, at være med til at skabe sin egen dannelsesrejse.

Det foregår både i den frie leg med kammerater, den børneinitierede leg, og i den voksen styrede/ initierede leg, hvor pædagogen sætter rammerne og støtter/udfordrer barnets/børnenes fantasi, så der derigennem opstår en udvikling af legen.

Vi vil derfor i hverdagen have større fokus på den frie leg/fordybelsesleg.

Det vil vi gerne fordi den børneinitierede leg og den voksen initierede leg / Aktivitet ikke kan stå alene, men det er med en vekselvirkning af begge at de mest givtige læringsmiljøer opstår.

Vuggestuen:

Vores pædagogiske læringsmiljø giver mulighed for at børnene kan bruge deres fantasi på mange forskellige måder:

På stuerne forsøger vi at skabe forskellige lege stationer som appellerer til forskellige former for leg.

Vi har legestationer som minder om noget velkendt, noget som de møder derhjemme, såsom køkken, små huse, bord og stolesæt mm. Dette kan medvirke til at de kan bruge deres fantasi til at lege rollelege. I køkkenet / rolle legen, imiterer/kopierer de hvad de ser deres forældre eller vi gør. De benytter måske møblerne - ikke blot til deres tænkt funktioner – men et bord kan laves om til en hule eller agerer skib, en stol bliver til er racerbil, tog eller andet.

Vi har forskellige former for legetøj såsom velkendte dyr, eksotiske dyr, uddøde dyr / dinosaurer, byggeklodser, bolde. Vi har togbane, madrasser, tæpper, rutsjebaner. Steder man kan gemme sig og legetøj som kan benyttes på forskellige måder.

Når vi ser film, læser bøger, laver teaterstykker, fortæller historier kan dette skabe mulighed for at børnene fortæller med eller fantaserer videre.

Vi benytter ligeledes legepladsen hvor vi har forskellige køretøjer: scootere, biler, cykler, klapvogne m.m. Her bliver man til ambulancefører, cykler på tur, kører på arbejde eller...

I sandkasserne kan der laves vulkaner, kager, is, graves store huller og tunneller.

Vi har legehuse hvor man har en butik, et hus, et hjem, et værksted m.m.

Når vi er på ture, fortæller vi historier om ulve, trolde m.m. som bor i skoven. Skoven, stranden, Dyrehaven, parker og legepladser i nærområdet giver mulighed for ny udforskning, nyt input og derfor ofte nye lege og fantasier/hvilket ofte skaber nye lege og fantasier

Vi forsøger at lære børnene at invitere hinanden med i legene. Som voksen er vi både observerende og understøttende når børnene leger. Vi hjælper dem hvis der opstår konflikter, men ligeledes hjælper vi dem hvis noget er svært. Måske har man har svært ved selv at komme med i en leg eller man har behov for lidt mere voksen støtte i bestemte lege.

Som voksne forsøger vi at være gode rollemodeller ved selv at have en legende tilgang. Vi leger med og inviterer børnene med i vores og andres lege.

Vi forsøger at hjælpe børnene med at sige til og fra, at forstå egne og andres grænser, intentioner, følelser og handlinger ved at sætte ord på samt evt. vise hvordan man også kan gøre eller hvad intentionen måske egentlig var.

Vi forsøger at gøre børnene opmærksomme på hinanden, respektere og hjælpe hinanden.

Vi støtter op om børnene når de "er en god ven" samtidig med at vi italesætter og respekterer når der er noget de måske ikke har lyst til. Vi forsøger som voksne selv at udvise godt kollegaskab, tale pænt til hinanden og at have en anerkendende og god adfærd over for hinanden. Dette kan medvirke til at børnene imiterer dette overfor hinanden.

Vi hjælper dem med at sige til og fra, forsøger at hjælpe dem til at skiftes til at "bestemme".

Vi er opmærksomme på om nogle børn altid har samme rolle/position i legen.

Vi er opmærksomme på om de forskellige lege er "sjove/gode" for alle deltagere.

Vi lader til tider børnene selv øve sig i at sige fra – stop m.m. (men står vi selvfølgelig altid klar til at hjælpe, hvis der skulle opstå en konflikt eller det bliver for svært for dem selv.)

Vi guider, understøtter og hjælper med at sætte ord på.

Vi observerer børnene når de leger med hinanden, for sig selv og i fælles aktiviteter:

Legen kan have betydning for barnets:

- Sproglige kundskaber
- Relationsdannelse
- Læring omkring egne og andres følelser

Ud fra de observationer vi foretager, diskuterer vi og deler det på både personale møder, til mini-p samt på stuemøder.

Derudover benytter vi os af dialogsamtaler + sprogtrappen, som også har fokus på legens betydning ift. læring af andre ting.

Børnehaven:

Vi sørger for at skabe rammer der giver børnene gode muligheder for at udforske legen ved at tilbyde forskellige legestationer.

F.eks. små rum eller arrangerede områder hvor børnene kan udvikle legen og samtidig signalere til andre at her er vores leg og dette område er vores lige nu og det er okay.

For at give alle børn mulighed for at deltage i det fællesskab legen skaber er det vigtigt at pædagogen eller pædagogmedhjælperen guider børnene ved først, at gå foran og vise dem vejen, derefter går vi ved siden af dem og støtter dem og til sidst er målet at vi går bag ved dem og børnene selv tager ansvaret for leget og de legekloder der opstår i den enkelte leg. Vi tager udgangspunkt i børnenes forskellige interesser, som udvikles og ændres over tid, hvorfor vi skal kunne agere og tilrettelægge vores legemiljø, så dette passer til børnenes interesser. Pædagogerne sørger for at der er legetøj/spil der er interessante og kan udfordre børnene i deres leg.

På legepladsen er der ligeledes mange legemuligheder, både den fysiske leg med fodbold, cykling klatring osv. Vi har også flere små oaser hvor man kan finde ro og lege de stille lege.

Også her er det vigtigt at pædagogen er tilgængelig og støttende, om end det er i den fri leg eller det er den voksen initierede leg.

Eksempler på udendørsleg kunne være, forskellige "gamle" lege, som dem vores bedsteforældre legede. Vi voksne er med i opstartsfasen, men vil derefter gradvist trække os og lade børnene selv tage styringen. Vi opfordrer de store børn til at invitere de mindre børn med ind i legen og hjælpe dem undervejs.

Vi har hvert år i maj legetøjsfri måned og der fokuserer vi meget på naturen og de lege der opstår når man er "tvunget" til at tænke kreativt.

Rollelegen og den frie leg er en meget vigtig dimension i børns udvikling og forståelse for verden omkring dem.

DET BREDE DANNELSSES- OG LÆRINGSSYN

Legen og den legende tilgang til læring, barnets interesser, undren og nysgerrighed samt det pædagogiske personales viden om at fremme læring og udvikling er udgangspunktet for de læringsprocesser, barnet indgår i.

Reflektér – tag udgangspunkt i jeres daglige praksis og kom gerne med konkrete eksempler. Skriv refleksionerne i 'skriv her'.

På hvilke måder har vi fokus på læringsprocesser gennem hele dagen?

- Leg, børneinitierede og vokseninitierede aktiviteter og rutiner?

Hvordan tilrettelægger vi det pædagogiske læringsmiljø, så det både støtter børnenes kropslige, følelsesmæssige, sociale og kognitive læring?

- Hvordan kan vi følge og støtte barnets undren og nysgerrighed?
- Hvordan udfordrer og støtter vi børnene i at få nye ideer og erfaringer med vedholdenhed og gåpåmod?

Oplever vi, at det er alle børn, der viser deres undren og nysgerrighed ved fx at stille spørgsmål e.l.?

- Hvad tænker vi om, og hvad gør vi for, de børn, der sjældent giver udtryk for deres undren og nysgerrighed?

Hvordan arbejder vi med at følge op på, om vi lykkes med det pædagogiske læringsmiljø i forhold til, hvad børnene får ud af det?

- Hvordan sikrer vi, at vi kommer hele vejen rundt i forhold til de seks læreplanstemaer?

FÆLLES FOR VUGGESTUEN OG BØRNEHAVEN:

Vi arbejder ud fra en pædagogisk tankegang der tager udgangspunkt i en vekselvirkning mellem de vokseninitierede og de børneinitierede aktiviteter/lege. Den børneinitierede og den vokseninitierede aktivitet eller leg kan ikke stå alene. Det er med en vekselvirkning af begge, at børnene har de bedste læringsmuligheder og de mest givtige læringsmiljøer opstår.

Vuggestuen:

I vuggestuen har vi fokus på at der er/sker læring og dannelse igennem hele dagen. Der sker meget læring og dannelse i dagligdagens mange rutiner. Vi siger godmorgen og farvel; vi spiser sammen; vi hjælper med at få tøj af og på; vi hjælper når barnet bliver skiftet m.m.

Vi har planlagte aktiviteter, grupper både på egen stue samt på tværs af stuerne. Vi har denne opdeling et par gange om ugen, med forskellige fokuspunkter. Planlagte aktiviteter ud fra bestemte

overordnede temaer. Vi holder morgensamling på stuerne, fællessang, åben låge. Vi er bevidste om at børnenes læring ikke kun sker igennem planlagte samt voksenstyrede aktiviteter, men ligeledes sker igennem den frie leg på stuen, legepladsen og i naturen m.m. Igennem deres relationerne til andre børn og voksne sker der meget læring/dannelse. Børnene kopierer både de andre børns adfærd og observerer /kopierer de voksne. Derfor arbejder vi meget med vores position som rollemodeller. Her gør vi blandt andet brug af værdierne og mind-sættet fra 'fri for mobberi'. Igennem vores planlagte aktiviteter/grupper har vi fokus på:

- Turtagning
- Selvhjulpethed
- Kropsbevidsthed
- Læring af dyr, farver, former, tal m.m.
- Læring af nye samt traditionelle børnesange, rim remser mm
- Læring omkring traditioner, årstider
- Bevidsthed om andre og fællesskabet, hvordan er man en god ven og kan hjælpe andre
- Sociale kompetencer, at kunne indgå i differentierede fællesskaber
- Udfordrer børnene til at prøve noget nyt
- Forståelse af vores omverden, fx ved at tage på ture i nær og fjernmiljøet på forskellig vis, enten vi benytter ladcykler, bus, tog eller bare går.

Børn skal opleve ting som meningsfyldt for at der kan opstå læring og dannelse, hvilket gør at vi har fokus på hvor det enkelte barn/gruppen er samt hvor deres opmærksomhed/nysgerrighed er for tiden.

Vi vægter et trygt miljø af nærværende voksne. Vi vil have at børnene føler sig set og hørt, og vi forsøger at følge deres spor. På stuerne forsøger vi at skabe lege-zoner, som udfordrer/skaber forskellige former for læring, både kropsligt, socialt og kognitivt.

Vi forsøger så vidt muligt at skabe rolige læringsmiljøer ved at dele børnene op i mindre grupper. Her oplever vi, at det giver nogle børn mere mod på at være "på", når der er mere tid til den enkelte og nærvær. Vi vægter traditioner, genkendelighed og gentagelser i vores læringsmiljøer og i dagligdagen. Vi skaber rum for at børnene til tider komme lidt ud af deres komfortzoner, og derved får øget lyst til at prøve nye ting som kan medvirke til at øge deres selvtillid samt selvværd.

Børnehaven:

I børnehaven arbejder vi med ugeplaner og alle stuer har deres egen, men fælles for alle er at vi kommer igennem de samme voksne initierede aktiviteter. F.eks. Engelsk, Fart på sproget, Fri for mobberi og kreative aktiviteter, der ofte tager udgangspunkt i årstiderne, mm. Vi forsøger at følge børnenes interesser og nysgerrighed. Vi inspirerer dem til at turde prøve nye ting og bevæge sig ud over deres komfortzone med pædagogerne ved deres side til at støtte dem, når det er svært. Vi ved af erfaring, at når barnet begiver sig ud i nye ting og lykkes med dette, nogle gange efter mange forsøg, styrkes deres selvværd, troen på dem selv og dette giver dem lyst til at prøve kræfter med nye ting fremover.

F.eks. I vores morgenrutiner. Vi hilser på hinanden, siger godmorgen til dem vi møder. Vi kommer roligt ind på stuen og øver os i den rutine, der er, når man selv tager tøjet af, sutsko på og vasker hænder, inden man kommer ind på stuen. Vi vil gerne opnå at børnene på sigt selv tager styringen, når de kommer om morgenen og mærker efter i dem selv, hvordan de har lyst til at starte dagen. Når de ved, hvad de skal (rutinen), når de kommer om morgenen, kan de vise deres forældre "vejen" og derigennem "vokser" de med opgaven og opnår en større ansvarsfølelse for, deres

børnehave. Vi kan se at dette er lykkedes ved, at de store børn i huset går foran og viser vejen for de mindre. Alle tager ejerskabet for, at her er rart at være og det er et fælles ansvar, så vi alle kan komme på den dannelsesrejse, det er at gå i Adelaide, på en tryk og udviklende måde.

BØRN I UDSATTE POSITIONER OG ALLE BØRNS DELTAGELSE I BØRNEFÆLLESSKABER

Gode pædagogiske læringsmiljøer har særligt stor betydning for børn i udsatte positioner. Det pædagogiske personale har et ansvar for at støtte børn med forskellige udfordringer og sikre, at alle deltager i fællesskabet.

Reflektér - tag udgangspunkt i jeres daglige praksis og kom gerne med konkrete eksempler. Skriv refleksionerne i 'skriv her'.

Hvilken pædagogisk tilgang arbejder vi ud fra for at sikre, at alle børn oplever, at de er en del af et børnefællesskab?

- Hvordan er der forskel på vores praksis i forhold til forskellige aldersgrupper?

Hvordan vurderer vi alle børnenes muligheder for at udvikle sig og få nye relationer?

- Er der noget, vi kan gøre anderledes for at give nogle børn bedre muligheder for at opbygge og have gode relationer?

I hvilket omfang har vi faglige dialoger om, hvordan vi kan understøtte, at børn i udsatte positioner trives og ses i det pædagogiske læringsmiljø?

- Er det tilstrækkeligt?
- Hvordan sikrer vi, at vi også har blik for og inddrager de børn, der fx ikke selv henvender sig og ikke deltager aktivt i lege og aktiviteter?

Når vi ser på vores praksis den seneste måned, hvornår er det så lykkedes os at skabe et pædagogisk læringsmiljø, hvor alle børn trives, lærer, udvikler sig og dannes i fællesskabet?

- I hvilke situationer lykkedes det ikke – og hvorfor?

Fælles for vuggestuen og børnehaven:

Vi arbejder ud fra en filosofi om, at alle børn har noget, de kan bidrage med til gruppen. Dette er med til at give børnene et tilhørsforhold og følelsen af at have værdi for fællesskabet. Vi tager udgangspunkt i det enkelte barn og må behandle dem forskelligt for at give dem lige muligheder i gruppen. Vi fokuserer på barnets styrker/ressourcer og forsøger at bringe dem i spil, når de er sammen med de andre børn.

Vuggestuen:

I vuggestuen arbejder vi ud fra en anerkendende samt inkluderende pædagogisk tilgang. Dette betyder at vi anerkender børnene for de forskellige individer de er. Vi forsøger at møde børnene der hvor de er. Vi mener at alle børn kan bidrage med noget til fællesskabet. Samtidig mener vi alle børn har ret til at være en del af et fællesskab/fællesskabet. Vi arbejder ud fra, at det er fællesskabet som skal tilpasse sig. Det vil sige at fællesskabet må ændre sig på baggrund af hvilke børn der indgår. Vi lærer således børnene, at vi som individer sagtens kan være forskellige, men samtidig har ret til og kan tilhøre det samme fællesskab.

Da det på baggrund af børnenes alder kan være forskelligt på hvilken måde de kan/har behov for at være med i fællesskabet, forsøger vi at tilpasse vores pædagogiske praksis til der hvor det enkelte barn er. Dette betyder at vores praksis og indsats kan variere, alt efter børnenes behov og alder.

Vi forsøger, uanset alder, at hjælpe børnene med at sætte ord på deres handlinger, at lære dem at udvise omsorg og hjælpsomhed samt at være opmærksomme på hinanden.

I vuggestuen har vi løbende faglige dialoger om vores børn. Det gælder både for hvert enkelt barn samt for børnegruppen. Det betyder at uanset om børnene er udsatte eller ej, så drøfter vi børn på stuemøder, til vores personalemøder samt til vores ugentlige mandagsmøder. Det betyder at vi

løbende har faglige drøftelser omkring børn, der af den ene eller anden grund kan betegnes som værende udsatte.

Der kan være mange forskellige grunde, til at et barn anses for at være udsat. Samtidig kan den tidsperiode hvor et barn anses for at være udsat også variere fra situation til situation. Ud over vores faglige drøftelser har vi mulighed for forskellige former for tværprofessionelt samarbejde. Det tværprofessionelle samarbejde kan medvirke til, at vi får et bredere syn på vores egen pædagogiske praksis, samt får hjælp til hvordan vi understøtter børnene/det enkelte barn bedst muligt med de udfordringer de/det nu engang kan have.

Vores tværprofessionelle samarbejdspartnere udgør blandt andre:

Sprogkonsulent → til børn med sproglige udfordringer,

Hus-psykolog → til børn med forskellige udfordringer, såvel som til nyt syn på hvilke pædagogiske tiltag vi evt. kan benytte,

PPR → pædagogisk, psykologisk rådgivning,

Fysioterapeut Vibeke Winther → til børn med motoriske udfordringer.

Vi kan være på tværs af stuerne → hvis nogle børn i en længere periode er den eneste "store på stuen". De kan have brug for et fællesskab med andre på samme alder eller med samme interesser.

Ligeledes kan vi skabe nye relationer/fællesskaber på tværs, hvis børnene udviser interesse for fællesskaber/venskaber på tværs af stuerne eller børnegrupperne.

Vi ser, at det pædagogiske læringsmiljø skaber læring, dannelse, udvikling og fællesskab. Det opstår ofte i mødet mellem pædagogiske rammer og aktiviteter tillige med børnenes egne initiativer og deres indbyrdes relationer.

At skabe et pædagogisk læringsmiljø, hvor alle børn trives, lærer, udvikler sig og dannes i fællesskabet sker i brudstykker hver eneste dag.

Børnehaven:

Hvis barnet er udfordret i dets sproglige udvikling, har svært ved at kommunikere verbalt med de andre børn og derigennem er udsat, er det essentielt at finde barnets styrker og bruge dem i vores pædagogiske aktiviteter i hverdagen. F.eks. Hvis barnet er god til at tegne, så laver vi et tegne projekt, hvor de gennem deres kunnen kan komme ind i gruppen på lige fod med de andre børn. Vi deler ofte børnene op i mindre grupper, både alders inddelte, men også grupper med udgangspunkt i og respekt for, at man ikke nødvendigvis finder fællesskaber i sin egen aldersgruppe. Når vi modtager børn, hvor begge forældre har anden etnisk baggrund end dansk, tilstræber vi at have et indledende velkomstmøde med dem inden for de første to uger efter barnets start i Adelaide. Da vi på den måde har mulighed for at give familien den bedst mulige start hos os. Der kan være mange aspekter i det at være et barn i en udsat position. Det kan f.eks. være at far og mor skal skilles, bedste venen flytter til Jylland eller at familien lige er kommet til Danmark. Nogle børn er generte i en grad, der gør at de ikke har mod til at stille spørgsmål og komme til en voksen, hvis de har brug for hjælp. Med disse børn er det vigtigt at vi er opmærksomme på at give dem plads til selv at spørge og give dem taletid. For nogen kan det tage lang tid før de har mod til at sige noget i en stor forsamling.

FORÆLDRESAMARBEJDE

Dagtilbud skal i samarbejde med forældrene give børn omsorg og understøtte det enkelte barns trivsel, læring, udvikling og dannelse. Samarbejdet skal bidrage til, at barnet får en god og tryk opvækst.

Reflektér - tag udgangspunkt i jeres daglige praksis og kom gerne med konkrete eksempler. Skriv refleksionerne i 'skriv her'.

Hvordan samarbejder og kommunikerer vi i det daglige med forældrene om børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse?

- Hvilke rammer og regler har vi for forældresamarbejde?
- Det gælder både de overordnede rammer og den konkrete håndtering i hverdagen. Er det fx o.k. at afbryde en aktivitet med børnene, hvis en forælder har brug en snak?

Hvordan oplever vi samarbejdet med forældrene i forhold til at rådgive og vejlede dem om deres barns trivsel, udvikling, læring og dannelse?

Hvordan arbejder vi med at møde forældrene forskelligt og tilpasse samarbejdet ud fra deres behov?

Hvad ved vi om, hvordan forældrene oplever vores samarbejde, rådgivning og vejledning?

- Inddrager vi synspunkter og viden fra forældrene?

Fælles for vuggestuen og børnehaven:

Samarbejdet:

Samarbejdet imellem institutionen og hjemmet har stor betydning ikke blot for børnenes tryghed men ligeledes for deres læring og dannelse. I samarbejdet mellem det pædagogiske personale og forældre er fokus rettet mod, at der skal være plads til forskellighed, hvad enten det handler om kompetencer, kvaliteter, synspunkter, potentialer eller andet, så længe det tager udgangspunkt i barnets bedste og afsæt i barnets tarv. Samarbejdet beror på gensidig tillid, respekt og åbenhed over for hinanden. Ligeledes er omsorg en stor del af samarbejdet, da det er vigtigt at føle sig tryk, selv når noget er svært.

Det pædagogiske personale:

Det pædagogiske personale har deres faglighed, deres viden og erfaring. Dette danner grundlag for, hvordan de understøtter børnene i deres udvikling. Det er det pædagogiske personales opgave at gå i dialog med forældrene således at både faglighed, viden og intentioner bliver tydeliggjort. Samtidig kan denne vidensdeling være en inspiration og hjælp i forhold til forældrenes eget arbejde med at understøtte deres barns læring. De pædagogiske medarbejdere er tydelige omkring deres visioner for Adelaide, samt deres forventninger til forældrene. Der gives plads til at forældrene kan engagere sig og deltage i børnenes hverdag.

Forældre:

Vi forventer at forældrene er nysgerrige i forhold til dagligdagen i Adelaide. Det gælder i forhold til deres eget barns trivsel og udvikling, men også at de er interesserede i fællesskabet og aktiviteterne. Børnenes behov er i fokus og forældrenes evne til at kunne skelne mellem deres egne og barnets behov er derfor essentielt. Bevidstheden om forældrenes position som rollemodel er vigtig, da deres adfærd ofte afspejles i børnenes handle-mønstre. Forældrenes opbakning og engagement har stor betydning for børnenes trivsel og udvikling.

SAMMENHÆNGENDE OVERGANGE OG DET SIDSTE ÅR I BØRNEHAVEN

Barnet oplever mange overgange i sine første leveår. Både de store overgange, når det begynder i dagtilbud og senere i skole, og de mindre, daglige overgange, når barnet fx bliver afleveret om morgenen eller går fra én aktivitet til en anden. I alle typer af overgange er det vigtigt, at pædagogisk personale og forældre samarbejder om at skabe en oplevelse af sammenhæng, tryghed og trivsel hos barnet.

Reflektér - tag udgangspunkt i jeres daglige praksis og kom gerne med konkrete eksempler. Skriv refleksionerne i 'skriv her'.

Hvordan arbejder vi ud fra læreplanen for at skabe sammenhæng for børn og forældre i overgangen fra hjem til dagtilbud, mellem dagtilbud og fra dagtilbud til skole og SFO/fritidshjem?

Hvordan arbejder vi med en tryk overgang til det næste tilbud?

- Fx aktiviteter som at besøge det nye sted, tæt dialog med fagprofessionelle fra andre tilbud, arbejde med overgangsobjekter o.l.

Oplever vi, at vi har et fælles værdisæt med det andet dagtilbud eller skole og SFO/fritidshjem?

- Er vi enige om, hvad der skal til fra begge parter for at skabe en sammenhængende overgang?

Hvad ved vi om dagplejerens/sundhedsplejerskens/ pædagogens/lærerens faglighed og daglige praksis?

- Hvordan kan vi blive klogere på det, og hvordan kan den viden bidrage til at skabe sammenhæng?

Vuggestuen:

I vuggestuen har vi aktiviteter med fokus på det enkelte barn, den enkelte børnegruppe og deres alder. Når barnet er en del af det vi på stuerne kalder for "storegruppe", indbefatter dette de største børn på stuerne. Vi laver aktiviteter og tager på ture som har til formål at forberede børnene bedst muligt til overgangen fra vuggestuen til børnehaven.

Der er fokus på:

- Blive mere selvhjulpne
- Få en bedre forståelse af trafikken samt færden i den
- Øve sig i at gå med hinanden i hænderne, fx to og to
- Tage på længere ture
- Øvelse i at kunne modtage og forstå kollektive beskeder
- Øvelse i at indgå i differentierede fællesskaber

Vi vægter et godt samarbejde imellem vuggestuen og børnehaven højt og forsøger at lave aktiviteter på tværs af afdelingerne. Det gør vi for at børnene skal opnå så meget kendskab til børnehavens personale som muligt og derved gøre overgangen lettere. Ligeledes besøger vi børnehaven så børnene har mulighed for at blive fortrolige med børnehavens omgivelser.

Børnehaven:

I børnehaven har vi gruppen som vi kalder for "Bjørnebanden". Dette er et tilbud til de største børn, de børn, der står for at skulle i skole

- Gruppen starter med en intro tur
- De får førstehjælpskursus i oktober / november
- Lucia optog i midten af december
- Bjørnebanden starter endeligt op i januar
- Afslutningsfest i slutningen af juni.

I Bjørnebanden vil de på tværs af stuerne få mulighed for at lære hinanden bedre at kende. Børnene samles en gang om måneden, tirsdag, onsdag og torsdag formiddag. Hver måned har sit eget emne. Det kan være kunst, færdsel, rummet, natur mm. Vi giver børnene flere og større udfordringer, så de forberedes til skolestart.

Dette gør vi ved at:

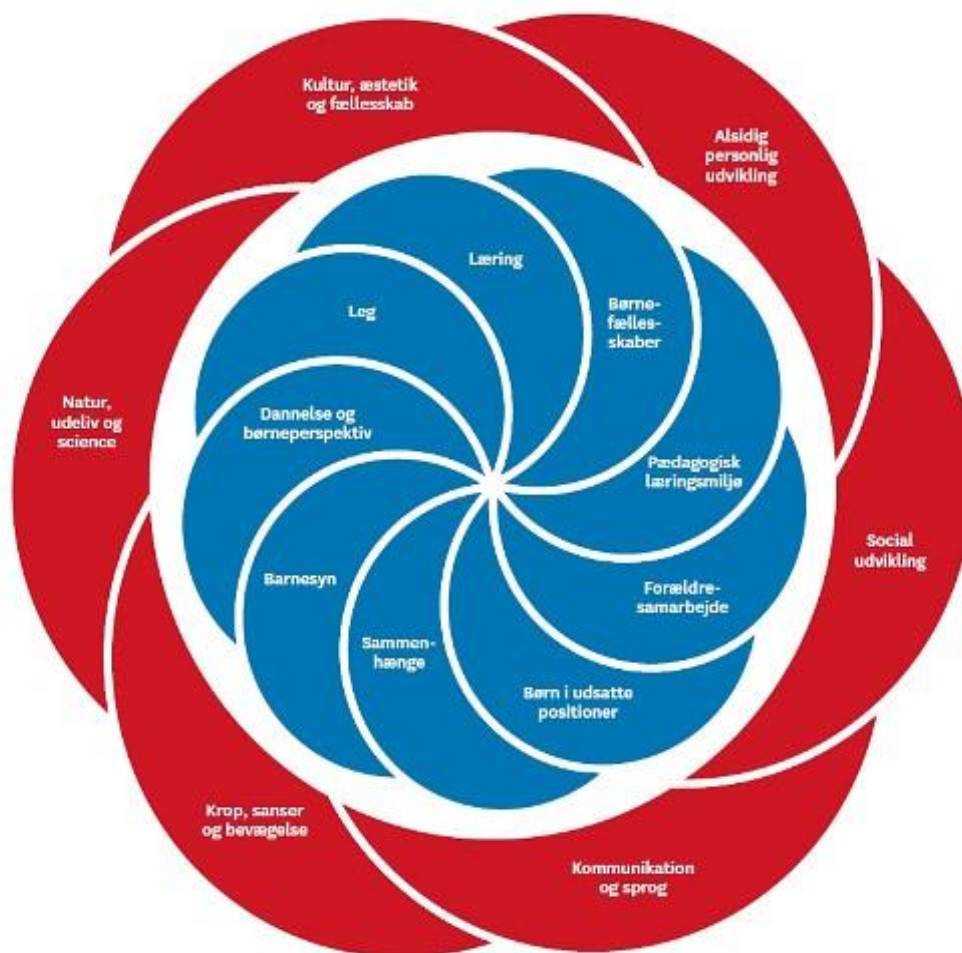
- Vi forsøger at ruste dem socialt til at kunne indgå i differentierede fællesskaber,
- Vi har fokus på at børnene kan koncentrere sig i længere tid ad gangen. (ca. 10-20 min ad gangen.)
- At blive så selvhjulpne som muligt
- At forstå en kollektiv besked

Bjørnebanden er ikke tænkt som en ny børnehaveklasse, men som en gruppe der skal være med til at ruste børnene til de mange krav og udfordringer der vil komme i skolen. Vi oplever en god dialog med skolerne og kender de forventninger de har til de kommende skolebørn, bl.a. at det emotionelle og sociale aspekt er vigtigere end det rent faglige, f.eks. at kunne alfabetet.

DET PÆDAGOGISKE GRUNDLAG OG SAMMENHÆNG TIL DE SEKS LÆREPLANSTEMAER

Den styrkede pædagogiske læreplan Det fælles pædagogiske grundlag og de seks læreplanstemaer

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af seks læreplanstemaer. Der er fastsat en indholdsbeskrivelse for hvert læreplanstema, som beskriver de overordnede elementer, som ligger i det enkelte læreplanstema. [Læs indholdsbeskrivelsen](#).

Herudover er der fastsat to pædagogiske mål for hvert læreplanstema. De to pædagogiske mål udtrykker sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns trivsel, læring, udvikling og dannelse. Et læreplanstema skal altid ses i sammenhæng med det pædagogiske grundlag og de øvrige læreplanstemaer i den pædagogiske læreplan og det besluttet lokalt, hvordan de overordnede elementer konkret omsættes organisatorisk og pædagogisk i det pædagogiske læringsmiljø i hverdagen.

ARBEJDET MED DE SEKS LÆREPLANSTEMAER

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse. Under hvert læreplanstema skal I derfor forholde jer til, hvordan I hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

De seks læreplanstemaer, som omhandler børnenes kropslige, følelsesmæssige, sociale og kognitive læring er:

- ALSIDIG PERSONLIG UDVIKLING
- SOCIAL UDVIKLING
- KOMMUNIKATION OG SPROG
- KROP, SANSER OG BEVÆGELSE
- NATUR, UDELIV OG SCIENCE
- KULTUR, ÆSTETIK OG FÆLLESSKAB

ALSIDIG PERSONLIG UDVIKLING

Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.

Pædagogiske mål for læreplanstemaet Alsidig personlig udvikling

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Refleksion over sammenhæng til læringsmiljøet og det pædagogiske grundlag

Nedenfor skal I beskrive, hvordan jeres pædagogiske læringsmiljø understøtter børnenes alsidige udvikling, herunder deres nysgerrighed, gåpåmod og deltagelseskompetence via både børneinitierede og vokseninitierede aktiviteter. Hav også opmærksomhed på de pædagogiske hverdagsaktiviteter og legen.

Arbejdet med Alsidig personlig udvikling fremadrettet

Nedenfor skal I reflektere over, hvilken udvikling I ønsker at skabe rammerne for fremadrette, og hvilke tegn/pejlemærker, der kan indikere, at I er på rette vej.

Hvilke tegn/pejlemærker ønsker vi at se?

Vuggestuen:

Fremadrettet vil vi arbejde som hidtil dog med nye tiltag ift. vores gruppestruktur og udendørs aktiviteter. Derudover vil vi arbejde som nævnt ovenfor.

De pejlemærker vi ønsker at se samt noget som viser os at vi er på rette vej er:

- At børnene har lyst til at deltage i forskellige fællesskaber/ aktiviteter (vores grupper er blandt andet med til at støtte denne udvikling).
- At børnene tager initiativ til selv at lege med andre, men samtidig kan beskæftige samt lege med sig selv.
- At vores aktiviteter skaber nysgerrighed og gå-på-mod
- At børnene udviser nysgerrighed og gå-på-mod.
- At det enkelte barn føler sig som en del af fællesskabet, og at den følelse er med til at styrke deres relationer/venskaber.
- At alle børn føler sig trygge og udvikler sig.

Børnehaven:

Vi ønsker at skabe et meget inkluderende miljø, hvor vi kan se glade børn som trives, med en høj grad af selvtillid og et stærkt selvværd:

- Et læringsmiljø hvor børnene tør udfolde sig
- Hvor Børnene tør fejle

- Hvor Børnene har rummelighed og overskud til at kunne hjælpe og støtte hinanden
- Hvor Børnene tager hensyn til andre og kan vente på det bliver deres tur.
- Hvor Børnenes viser engagement og villighed til at deltage
- Hvor Børnene tør og vil udfordre sig selv
- Hvor Børnene tør komme og bede om hjælp hvis de er usikre
- Hvor de leger på tværs af alder mm.
- Hvor der er flow i diverse aktiviteter
- Når der opstår et fælles tredje

NUZO (nærmeste udviklingszone)

SOCIAL UDVIKLING

Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed. Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m.

Pædagogiske mål for læreplanstemaet alsidig personlig udvikling

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Social udvikling skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to pædagogiske mål er følgende:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Refleksion over sammenhæng til Adelaide vuggestue og børnehaves læringsmiljø

Nedenfor skal I beskrive, hvordan jeres pædagogiske læringsmiljø understøtter børnenes sociale udvikling, herunder deres empati, deltagelseskompetence og medbestemmelse via både børneinitierede og vokseninitierede aktiviteter. Hav også opmærksomhed på de pædagogiske hverdagsaktiviteter og legen.

Fælles for vuggestuen og børnehaven:

Barnets trivsel er udgangspunkt for dets udvikling og læring. Derfor er der høj fokus på samspil både mellem børn og pædagog, men også mellem barn og barn. Derudover er der høj fokus på anerkendelse, fællesskaber, relationer og rammer. Vi ser det som fundamentale områder for at børnene kan trives og herved udvikle deres sociale kompetencer.

Vores primære mål er, at børnene skal kunne indgå i et fællesskab og føle sig anerkendt, og at de kan udvise anerkendelse af andre.

Vuggestuen:

Vores daglige kontakt med børnene gør at vi har et indgående kendskab til hvert enkelt barn. Vi er bevidste om barnets eventuelle udfordringer og dets ressourcer. Vi forsøger ud fra dette at skabe

forskellige former for læringsmiljøer, som barnet inddrages i. Vi understøtter barnets ressourcer og lærer barnet nyt.

Vi forsøger at skabe et trygt læringsmiljø, som skal medvirke til at alle børnene føler sig trygge nok til at deltage og dermed får en følelse af at have medbestemmelse. Vi gør det ved at have faste, kendte rutiner såsom samling, fællessang mm samt faste voksne. Når vi har voksenstyrede aktiviteter forsøger vi at gøre plads til og være opmærksomme på børnenes ønsker, ideer og nysgerrighed. Vi vægter det højt, da det kan medvirke til at børnene føler sig set og hørt. Så får de en følelse af at have et tilhørsforhold til gruppen og at de har medbestemmelse.

Vi har stort fokus på 'fri for mobberi' - både i vores voksenstyrede aktiviteter, i dagligdagen og når vi hjælper/guider børnene i den frie leg. Det vil sige at vi vægter fællesskabet, respekten, venskabet, den gode ven samt hjælpsomheden højt. Så lærer børnene at værne om hinanden og at være opmærksomme på hinanden. Det medvirker til at udvikle deres empatiske evner.

Vi har i løbet af en uge flere voksenstyrede aktiviteter, enten på egen stue eller på tværs af stuerne. Vi har et læringsmiljø som understøtter børnenes deltagelsesevner i differentierede fællesskaber og børnene får derved mulighed for at deltage på forskellige måder i forskellige former for fællesskaber. Vi forsøger at skabe et læringsmiljø som giver plads til den frie leg, da børnene i samspillet med hinanden lærer af legen og relationen med hinanden. I legens "spilleregler" har man medbestemmelse, man er aktivt deltagende, men man skal også tage hensyn til hinanden og lære at aflæse hinanden. Derfor er udviklingen af deltagelseskompetencer, udviklingen af empati, og evnen til medbestemmelse i spil i legen. Børnene lærer derved meget af hinanden.

Vi støtter op om børnenes leg og relationer, med fokus på 'fri for mobberi' og inkludering. Vi forsøger at hjælpe de børn, som kan have svært ved det, med at sætter ord på deres handlinger og følelser. Vi vil støtte det enkelte barn i dets selvopfattelse. Vi vil tillige støtte alle børnenes forståelse af eventuelle "konflikter" og/ eller bare generelt i legesituationer.

Børnehaven:

Praksis:

- Kommunikerer til og med børnene
- Anerkender deres følelser og gøren
- Skaber mulighed for relationer på tværs af køn, alder, kultur, etnicitet og interesser
- Giver mulighed for at børnene kan hjælpe hinanden f.eks. under mad og garderobe
- Spiller spil – tab og vind med samme sind, regler og vente på ens tur
- Giver dem tid til at lytte til hinanden
- Arrangerer lege og lege-stationer, hvor de selv kan vælge en rolle i legen
- Danner et fællesskab for stuen
- Viser dem at man hjælper og ser hinanden "ikke kun mig og mig"
- Voksen deltagelse i leg
- Laver teater, kreative projekter mm.
- Lærer børnene at kunne sige fra og stop
- Lærer børnene at invitere andre med ind i deres leg
- Gør barnet opmærksom på at aflæse de andres børn følelser (mimik, kropssprog, toneleje mm. – er han glad, sur eller ked af det?)
- Støtter op omkring deres evt. konflikter
- Lærer børnene at acceptere hvis en ikke vil deltage i legen længere

- Lærer at de alle skal have medbestemmelse i legene
- Nye børn får mere respit ift. frokost, hvor der er bordskik
- Til formiddagsfrugt venter børnene i kø og tager et stykke frugt ad gangen

Arbejdet med Social udvikling fremadrettet

Nedenfor skal I reflektere over, hvilken udvikling I ønsker at skabe rammerne for fremadrette, og hvilke tegn/pejlemærker, der kan indikere, at I er på rette vej.

Hvilke tegn/pejlemærker ønsker vi at se?

Vuggestuen:

Fremadrettet ønsker vi at skabe et større rum for voksenstyrede og nye aktiviteter ude på legepladsen. Det er for at skabe nye fællesskaber ude, mens vi samtidig har fokus på den frie leg. Derudover vil vi fortsætte med de nævnte aktiviteter.

Pejlemærker samt tegn på at vi er på rette vej:

Når vi ser at børnene er trygge og trives både i fællesskabet på stuen samt i differentierede fællesskaber.

At børnene TØR og hviler i at bidrage med noget til fællesskabet.

At børnene opfatter sig selv som værdifulde individer.

At børnene kommer med deres ideer, finder på sjove lege og udviser adfærd som indikerer at de tænker: "jeg kan".

At barnet udviser interesse for hvad andre kan bidrage med.

At børnene i sociale relationer og i fællesskaber udviser empati, i form af at kunne mærke egne følelser og vil sætte sig ind i andres følelser samt oplevelsesverden.

Opmærksomhed:

At børnene i en aktivitet udviser opmærksomhed og lytter til de andre børns valg af sang.

At de anerkender hvert enkelt barns tilstedeværelse.

Empati:

At et barn kan læse et andet barn. F.eks. Stopper hvis det overskrider et andet barns grænser, henter en sut til et mindre barn der græder, giver sit legetøj til et andet barn, udviser gensynsglæde overfor andre børn og deres leg.

Børnehaven:

Fortsætte arbejdet med ovenstående

Tegn og pejlemærker:

- Taler pænt med og om hinanden
- Hjælper hinanden
- Leger på tværs og danner nye relationer/venskaber
- Medbestemmelse i legene eller skiftes til at bestemme
- Bedre til løse konflikter internt uden voksenhjælp
- Mindre konflikter
- Kan tåle at tabe
- Kan acceptere at vente
- Har venner med hjemme

- De kan sige fra og sige deres mening

KULTUR, ÆSTETIK OG FÆLLESSKAB

Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet. Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden. Det pædagogiske personale skal derfor skabe et læringsmiljø, der formidler glæde ved æstetiske oplevelser og skabende praksis.

Pædagogiske mål for læreplanstemaet Kultur, æstetik og fællesskab

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Kultur, æstetik og fællesskab skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to pædagogiske mål er følgende:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Refleksion over sammenhæng til Adelaide vuggestue og børnehaves læringsmiljø

Nedenfor skal I beskrive, hvordan jeres pædagogiske læringsmiljø understøtter børnenes muligheder for at indgå i forskellige kulturelle fællesskaber, som stimulerer deres fantasi, nysgerrighed og kreativitet via både børneinitierede og vokseninitierede aktiviteter. Hav også opmærksomhed på de pædagogiske hverdagsaktiviteter og legen.

Fælles for vuggestuen og børnehaven:

Vi har vores faste traditioner: fastelavn, påske, jul mm, hvor børnene introduceres til at male og tegne. De præsenteres for salmer og sange og forskellige aktiviteter som har forbindelse til de forskellige traditioner.

Til jul ser vi krybbespil ovre i kirken

Til fastelavn klæder vi os ud og slår katten af tønden

Om sommeren tager vi på bondegårdstur og får indblik i en hverdag på gården

Børnehavebørnene opfører teaterstykker som vuggestuens børn inviteres til at se. Det medvirker til at give kendskab til forskellige fortællinger samt teater som udtryksform.

Vi forsøger at lære børnene at forstå, at vi er forskellige, men lige værdige. Vi kan have forskelligt udseende og være forskellige, men det har ingen betydning for venskaber og fællesskaber. Vi mener det er vigtigt, at alle børn har en følelse af at have værdi for gruppen. JEG er vigtig for gruppen, VI er alle vigtige. Sammen er vi stærke og alle har en plads.

Vuggestuen:

Vi ønsker at børnene indgår i forskellige fællesskaber i løbet af dagen hvor de får forskellige kulturelle oplevelser. Dette gælder blandt andet:

I vores spisesituation: børnene introduceres til begrebet bordskik. De bliver præsenteret for varieret kost med forskelligt kulturelt ophav. De bliver præsenteret for traditionelle danske retter, vegetarisk mad mm.

Når vi danser til musik i forskellige genrer

Når vi præsenterer børnene for rim og remser, eventyr, fortællinger mm

Når vi tager på tur ud af huset, enten det er bondegårdstur eller en teatertur ovre på biblioteket.

Når vi ser film, hører historier og musik på forskellige sprog.
Når vi tæller til ti på engelsk eller andre sprog.

Børnehaven:

Udover det traditionelle spiller hver stue et teaterstykke i april.

Med det introduceres børnene til det kulturelle i teaterverdenen. De lærer at udtrykke sig på forskellige måder samt at indgå i flere former for fællesskab.

Eks. En gruppe lavede teaterstykket " Hvor går turen til " Børnene rejste rundt til forskellige lande. I stykket mødte de forskellige kulturer og viste på den måde både forskellighed og fællesskab.

Arbejdet med Kultur, æstetik og fællesskab fremadrettet

Nedenfor skal I reflektere over, hvilken udvikling I ønsker at skabe rammerne for fremadrette, og hvilke tegn/pejlemærker, der kan indikere, at I er på rette vej.

Hvilke tegn/pejlemærker ønsker vi at se?

De tegn og pejlemærker vi ønsker at se, kan blandt andet være at børnene udviser større forståelse af og nysgerrighed overfor hinandens forskelligheder. Ligeledes ønsker vi at de udviser større interesse ift. nye indtryk.

KOMMUNIKATION OG SPROG

Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale. Det centrale for børns sprogtiltagelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemønstre for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.

Pædagogiske mål for læreplanstemaet Kommunikation og sprog

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Kommunikation og sprog skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to pædagogiske mål er følgende:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Refleksion over sammenhæng til Adelaide vuggestue og børnehaves læringsmiljø

Nedenfor skal I beskrive, hvordan jeres pædagogiske læringsmiljø understøtter børnenes tilegnelse af sprogforståelse, ordforråd, udtale og sætningsdannelse i sammenhænge, der er meningsfulde for børn via både børneinitierede og vokseninitierede aktiviteter. Hav også opmærksomhed på de pædagogiske hverdagsaktiviteter og legen.

Vuggestuen:

Kommunikationen er en stor del af vores hverdag og understøtter børnene i at kunne begribe den verden de lever i med henblik på udvikle deres kommunikative- og sproglige kompetencer.

I vuggestuen har vi voksenstyrede aktiviteter såsom sproggruppe og morgensamling hvor der er særlig fokus på bestemte former for sprogstimulation. I de voksenstyrede aktiviteter bruger vi blandt andet sang, højtlesning, kims-leg, bruger føleposer mm.

Ud over vores voksenstyrede aktiviteter, er vi bevidste om at der sker sprogstimulering hele dagen. Vi forsøger at have fokus på sproget i alle vores daglige aktiviteter.

Vi forsøger at understøtte børnenes sprogtilegnelser ved at benævne ting. Det være sig ting vi oplever sammen, ting vi skaber sammen og ting vi erfarer sammen. Vi bruger sproget når vi er på ture hvor det er aktuelt at kigge efter årstidernes tegn, og vi benævner vintergækker, krokus, græssets grønne farve, svampe på træstammer og lign.

Vi er fokuserede på at italesætte børnenes individuelle handlinger. Det gælder i form af leg, hvor vores kropssprog, udvisning af nysgerrighed, smil og tale kan influere på barnet. Det kan være med til at udvikle både barnets kommunikative og sociale kompetencer.

Vi er opmærksomme på at udvise nysgerrighed, omkring hvad det er, barnet gerne vil fortælle os og vi er lyttende over for barnet, tillige med vi kigger på barnet, eller på den ting barnet omtaler/viser. Vi gentager, hvad barnet siger fx sut, mere, mælk m.m.

Vores daglige rutiner rummer også et pædagogisk læringsperspektiv i forhold til både kommunikativ og sproglig udvikling idet børnene bliver inddraget. Det gør dem til aktive aktører i deres egen livsverden. For eksempel når vi dækker bord, selv tager tøj af og på i skifte situationer. Vi opmuntrer barnet til at være med og vi benævner genstanden og anerkender barnets formåen.

Vi er bevidste om vigtigheden af at italesætte handling fx i forbindelse med et bleskift af det lille barn, som ikke har udviklet et sprog endnu. Her er vores kommunikative evner og fagter i samspil lige så vigtige at have for øje, for det lille barn suger til sig og spejler sig i os. Her er fokus på det nonverbale - vores mimik, kropssprog og gestik er centrale og vigtige at være opmærksomme på. Det foregår i interaktionen med det lille barn og kan være grundlæggende for barnets kommunikative kompetencer og på sigt barnets muligheder for at indgå sociale fællesskaber. Vi er bevidste om at 'sætte ord på', for derigennem at udvide barnets ordforråd.

Vi lytter til barnet, for at forsøge selv at spille en aktiv rolle i udviklingen af deres sociale eller kommunikative færdigheder. Vi forsøger at lære barnet at sige fra i situationer hvor de er kede af det. Vi forsøger at kommunikere til et barn hvis det har gjort et andet barn ked af det. Vi forsøger at forstå og italesætte hvis barnet har et uopfyldt behov. Vi viser begejstring over for barnet ved hjælp af kropssprog, tale og mimik når barnet f.eks. indgår i nye legerelationer.

Børnehaven:

Der er fokus på at interagere med hinanden, og kommunikationen dækker over denne interaktion både verbalt og nonverbalt. (Kropssprog, lyde, ansigt til ansigt kontakt, øjenkontakt, fagter og mimik.)

Samspillet og kontakten mellem pædagogerne og børnene er grundlæggende for udviklingen af de sproglige og kommunikative kompetencer.

Derfor lægger vi vægt på,

- At vi viser nysgerrighed og lyst til at kommunikere med børn.
- At vi er sproglige rollemodeller.
- At vi udviser interesse for barnet.
- At vi ikke kun taler til men med barnet.
- At det kræver udvikling af evnen til at kunne lytte og tale, "din tur – min tur"-princippet.
- Vi har daglig samling hvor vi taler med børn.
- Hver stue har et læringsmiljø med bøger, som er tilgængelig til børn.
- Vi forsøger at sætte ord på og udvide sproget hvis barnet f.eks. siger "dune", så kan vi sige "du sov med en dyne i dag", så vi udvider i stedet for at rette.

- Af didaktiske aktiviteter bruger vi bl.a. Dialogisk læsning, engelsk og rollelege. Vi spiller spil, lægger puslespil, bygger med plusplus/klodser, læser bøger. Vi laver kreative projekter, læser billedbøger og spiller teater.
- Når vi spiser frugt vil / kan børnene gerne optræde med noget for kammeraterne. Fx synger de en sang alene eller med en kammerat, og/eller fortæller en historie. De andre børn giver en klapsalve som anerkendelse.

Arbejdet med Kommunikation og sprog fremadrettet

Nedenfor skal I reflektere over, hvilken udvikling I ønsker at skabe rammerne for fremadrette, og hvilke tegn/pejlemærker, der kan indikere, at I er på rette vej.

Hvilke tegn/pejlemærker ønsker vi at se?

Vuggestuen:

Fremadrettet ønsker vi fortsat at have fokus på det nonverbale, f.eks. visuelt / med billeder i forhold til at kunne aflæse følelser. Det er især med henblik på de større vuggestuebørn, som er i gang med at udvikle sociale relationer. Her kan sproget være essentielt for at kunne indgå i sociale fællesskaber. Fremadrettet vil vi have øget fokus på at pirre børnenes nysgerrighed på nye måder (med digitale oplevelser, læsning, spil, musik oa.) for derigennem at præsentere dem for nye ord, og via dette forsøge at udvide deres ordforråd.

Vi vil gerne have øget fokus på krop og bevægelse i vores voksenstyrede sprogaktiviteter. Vi kan øve farver når vi er på tur, og fx benytte kegler hvor børnene skal løbe hen til den farve som nævnes. Fysisk aktivitet kan have positiv indvirkning på den sproglige og kommunikative indlæring.

- Vi vil have øget fokus på tosprogede børn.
- Vi vil have øget fokus på sprogbruget i 'fri for mobberi'.

Tegn på at vi er på rette vej:

Når vi ser og hører børnene eksperimentere og lege med sprogets muligheder. Når børnene inddrager deres sproglige kompetencer i forbindelse med den frie leg og legerelationer. Når vi lægger mærke til at børnene benytter sproget til selv at sige til og fra. Når vi ser at børnene på sigt ytrer sig om egne og andres behov. Når børnene selv starter dialog om hvad vi oplever sammen.

Når vi ser/ hører hvordan børnene selv bruger sproget i deres leg. Når vi iagttager hvordan børnene bruger sproget i sociale kontekster med hinanden fx i legen, i samtale med hinanden i forskellige sammenhænge i deres dagligdag i institutionen.

Børnehaven:

- Vi ønsker fremadrettet at have mere fokus på og tid med de børn, som er 2 sproget, udenlandske.
- Mere fokus på de børn, der er sprogligt udfordret.
- Mere fokus på de børn, der har svært ved at kommunikere verbalt/nonverbalt – og som i stedet bliver fysiske.

Praksis:

Dette kunne f.eks. være mere 1 til 1 kommunikation med evt. dialogisk læsning, billedbøger mm. Flere igangsatte lege hvor pædagog/medhjælper indgår i en mindre børnegruppe.

Tegn og pejlemærker vi vil stræbe efter er:

- Mere ro på stuen – bedre leg på stuen
- Bedre udtale og forståelse - bedre kommunikation og sprog
- Mindre og færre konflikter – bedre kommunikation og samspil

KROP, SANSER OG BEVÆGELSE

Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel. Børnene skal inviteres til at få mange forskellige kropslige erfaringer i et læringsmiljø, hvor bevægelsesglæde, kreativitet og leg er nøglebegreber, og hvor det pædagogiske personale motiverer børnene til at bevæge sig ved at vise glæde ved bevægelse og kropslig udfoldelse.

Pædagogiske mål for læreplanstemaet Krop, sanser og bevægelse

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Krop, sanser og bevægelse skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to pædagogiske mål er følgende:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Refleksion over sammenhæng til Adelaide vuggestue og børnehaves læringsmiljø

Nedenfor skal I beskrive, hvordan jeres pædagogiske læringsmiljø understøtter børnenes muligheder for at få erfaringer med krop og sanser, som stimulerer deres bevægelsesglæde via både børneinitierede og vokseninitierede aktiviteter. Hav også opmærksomhed på de pædagogiske hverdagsaktiviteter og legen.

Fælles for vuggestuen og børnehaven:

I vores hverdag sørger vi altid for at bruge kroppen. Vi har 2 store velindrettede og inspirerende legepladser med plads til at udfordre kroppen på forskellig vis.

Vuggestuen:

I vuggestuen har vi fokus på at alle børnene skal udfordres, både kropsligt og sanseligt, uanset alder. Vi har et fokus som hedder 'børn både kan selv og vil selv'. Det lægger op til at alle børn skal gives muligheden for at gøre tingene selv, - enten det handler om at kravle ind på stuen eller selv tage tøj på. Vi inddrager forældrene for at få øget fokus, fx på 'hjælp -til-selvhjælp', og derved skabe sammenhæng mellem vuggestuen og hjemmet.

Børnene udfordres kropsligt og sanseligt. Vi har forskellige aktiviteter hvor både sanserne og kroppens bevægeapparat er i brug. Her tager de planlagte og voksenstyrede aktiviteter udgangspunkt i bevægelse og sansning af forskellig art, med øje for børnegruppen samt det enkelte barn.

- Aktiviteter på stuerne, ude eller på tværs i huset, hvor vi danser, hopper, løber.
- Gåture hvor der både er bevægelse i forskelligt terræn samt gøres sanselige erfaringer med sand, vand, blade, mudder mm.

- Forhindringsbaner både for store og små, hvor man bliver udfordret i at kravle, løbe, hoppe, gå mm.
- Vandleg med forskellige materialer, vandlegetøj, sæbebobler, fyrrekogler oa.
- Sanehaven, hvor børnene både er med til at plante og spise.
- Vi bruger "mindfulness" og børne "yoga", hvor der ligeledes er fokus på afslapning og at få ro i kroppen.
- Om morgenen indbyder vi nogle måneder til "dagens bevægelse" med forskellige udfordringer i gangene. Eksempel giv dit barn en tur i tummelumsk, gå på line mm.

Ud over de faste planlagte aktiviteter, er der også mange af vores dagligdags rutiner som understøtter børnenes erfaringer med kroppen og sansning. Vi har meget fokus på at lade børnene gøre ting selv for derved at udfordre dem og gøre dem mere bevidste om deres krop og dens evner.

- Når vi vasker hænder,
- Når vi spiser,
- Når vi tager tøj af og på,
- Børnenes inviteres til at kravle op og ned ad skamler, kravle op på puslebordet, selv kravle op i seng o.lign.

Sidst men ikke mindst er der alle de lege og tiltag som børnene selv tager initiativ til. De udfordrer deres bevæge- evner, oplever bevægelsens glæde og bruger deres sanser.

- På legepladsen udfordrer de sig selv på rutsjebanen, i gyngen, på vippen, i sandkassen, i trampolinen, på græsset mm.
- De forskellige slags køretøjer og anhænger-vogne, udfordrer børnene både kropsligt og sanseligt. De mærker vinden, hvis de kører hurtigt eller langsomt. De øver sig i at stige af og på. De orienterer sig bagud når de laver parallel-parkering mv.
- De løber på gangene.
- De kører med stolene i garderoben.
- Når børnene interagerer med hinanden, udfordrer de ofte både sig selv og de andre.

Børnehaven:

Indenfor har vi ad hoc indrettet puderum. Her kan børnene bygge og udfordre deres krop og derigennem styrke deres motoriske udvikling.

Vi har periodevis motorik moduler fremme, som primært styres af en voksen. Det er meningen at børnene skal udfordres i deres bevægelser, kravle over - under samt hoppe.

Vi bruger vores bagrum til bevægelses-leg, stop-dans o. lign. Men vi har også stor fokus på de afslappende/ afspændende aktiviteter, hvor børnene får helt ro på kroppen, øver sig i at styre deres vejrtrækning og komme helt ned i gear. Som f.eks. yoga, tørbørstning, massage med udgangspunkt i 'fri for mobberi's materialer, og led tryk, som er forbundet med den sansemotoriske udvikling.

Dette kan både være voksen initieret eller børnene initieret.

Vi har periodevis morgenenens bevægelse, som kan være at hoppe på et ben ind på stuen, lave sprællemænd el.lign. Dette er kun periodevis for at holde gejsten oppe.

Vi har mulighed for at låne en gymnastiksal en gang om ugen. Her kan vi med vores gymnastikfagligt uddannede pædagoger skabe bevægelses- og motorisk udfordrende lege.

Vi har forskellige slags klodser, træstænger, perler. Vi maler/tegner månedens billeder mm. for at styrke børnenes fantasi og finmotoriske udvikling.

På legepladsen er der både børne- og vokseninitierede aktiviteter med udgangspunkt i bevægelseslege, boldspil, cykling og eksperimenterende øvelser i klatrestativet.

Vi har mandagsløb i parken, primært forår og sommer, men også en gang imellem om vinteren. Det er for at børnene kan mærke, at der er forskel på om man løber i flyverdragt og støvler, eller shorts og løbesko. Det er med til at lære dem om forskellen på kroppens reaktioner, afhængigt af årstid og påklædning.

Det er svært og man bliver varm inden i. De bruger deres sanser: mærker kulde – varme. Specielt de største børn, Bjørnebanden, skal selv lære at mærke om det er koldt eller varmt, når de er ude. Skal de have hue på? Vanter? Jakke eller flyverdragt?

Vi går ud i al slags vejr og samler sansemotoriske oplevelser. Fx bliver man våd når det regner, man bliver varm i solen og man kan miste huen i blæsevejr.

Vi har altid stilletid 10-15 minutter i starten af frokosten. Det er bl.a. for at børnene skal bruge deres sanser, nyde maden og lægge mærke til hvad de spiser, farverne på maden og hvordan det smager.

Samtidig giver roen i rummet bedre fokus på maden og vi undgår at en sludder med den, der sidder ved siden af, får barnet til at glemme at spise.

Arbejdet med Krop, sanser og bevægelse fremadrettet

Nedenfor skal I reflektere over, hvilken udvikling I ønsker at skabe rammerne for fremadrette, og hvilke tegn/pejlemærker, der kan indikere, at I er på rette vej.

Hvilke tegn/pejlemærker ønsker vi at se?

Pejlemærker:

Ønsket udvikling:

At børnene
får større bevidsthed om egen krop,
får mere selvtillid,
opøver øget selvstændighed,
får glæde ved bevægelse,
får flere succesoplevelser med såvel kropslige som sanselige udfordringer,
oplever glæde ved at være sociale - også på tværs af stuerne og med børn i andre aldre,
får øget sundhed og trivsel.

Indikatorer:

- At et barn har flyttet sine grænser eks., Tør stå op på sofaen og hoppe ned, i stedet for at hoppe ned fra en lille kasse.
- At børnene bliver mere 'madmodige' og tør smage nye ting.
- At man kan rumme at det er ok at andre rører ved en.
- At det er ok at få fedtede fingre og blive mudret til.
- At man tør være med i en vandkamp om sommeren, når vi tænder haveslangen.

Vores arbejde med krop, sanser og bevægelse fremadrettet:

Fremadrettet vil vi - på vores stuer, fælles i huset og på legepladsen - investere i flere redskaber som har mere fokus på og giver anledning til at udfolde sig mere fysisk. På alle stuerne vil vi benytte vore

kroppe på forskellige måder. Vi overvejer at erhverve os gynger, rutsjebaner og moduler man kan bygge sammen og lave baner af.

Vi vil forsøge at benytte os mere af hele huset og være mere på tværs. Det kan give mulighed for mere fysisk udfoldelse, leg med andre børn og med andre ting som giver mulighed for at udforske kroppen på forskellige måder, afhængig af hvilken stue man er på og hvilke redskaber/lege ting de har.

Evt. få kasser på hjul som børnene selv kan skubbe rundt, men som også kan låses og stå fast. Det er for at træne deres styrke.

Lave sanse kasser med forskellige ting i, til at lave sanse/føle-lege (voksenstyret).

Vores legeplads giver mulighed for forskellige sanse oplevelser og fysisk udfoldelse mm. Vi vil fremadrettet gerne have flere ting på legepladsen, som kan udfordre deres bevægelser på en anden måde, fx en fuglerede-gyngede eller andre former for gynger. Vi vil undersøge muligheden for at afskærme den store sandkasse, så man ikke bliver så påvirket af sanseindtryk fra dem som løber eller cykler.

Vi vil forsøge at få skabt et babyområde hvor de mindste kan være mere i "fred", og måske få mulighed for at sanse mere på deres niveau og i deres eget tempo.

Vi vil sortere legepladsens legetøj lidt op og lave "faste" pladser til de forskellige ting, for at give et roligere sanseindtryk.

Forslag:

At udbygge scenen, at få lavet en trappe eller en klatrevæg. At hænge et reb i træet eller lave en gyngede så scenen bliver et sted, som udfordrer de motoriske kompetencer mere.

NATUR, UDELIV OG SCIENCE

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også et grundlag for at arbejde med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur. Det pædagogiske personale skal opmuntre børnene til at foretage egne undersøgelser samt støtte og guide dem i at turde øve sig igen og igen for derved at opbygge en grundlæggende tillid.

Pædagogiske mål for læreplanstemaet Natur, udeliv og science

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Krop, sanser og bevægelse skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to pædagogiske mål er følgende:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at

genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Refleksion over sammenhæng til Adelaide vuggestue og børnehaves læringsmiljø

Nedenfor skal I beskrive, hvordan jeres pædagogiske læringsmiljø understøtter børnenes muligheder for at få erfaringer med natur og science, som stimulerer deres nysgerrighed og lyst til at udforske via både børneinitierede og vokseninitierede aktiviteter. Hav også opmærksomhed på de pædagogiske hverdagsaktiviteter og legen.

Vuggestuen:

Vi forsøger at skabe et pædagogiske læringsmiljø så børnene får viden om, og egne erfaringer med natur.

Det gør vi ved både at læse om, tale om og se film om natur, dyr, naturfænomener mm. Da vi mener at det også er vigtigt at børnene får deres egne erfaringer med det som vi taler om, læser om og ser, forsøger vi dagligt at lave aktiviteter, hvor naturen indgår på forskellige måder.

I vuggestuen har vi mange voksenstyrede aktiviteter og tiltag som tager udgangspunkt i at skabe et læringsmiljø der rummer naturen på flere forskellige måder. For de mindste/ yngste gør vi det ved at invitere naturen indenfor. Så kan de lege med sand og vand, og kigge på kryb og blomster mm i trygge og rolige rammer. Det medvirker til at de ikke blot læser om blomster og sand, men at de selv får erfaring med hvordan det føles, og hvad det egentlig er for noget.

I vuggestuen tager vi på små ture i vores nærmiljø. Det giver børnene mulighed for at få erfaring med forskellige former for natur. Vi oplever marker, heste, hunde, skove, søer mm. Udover de mindre ture i nærmiljøet tager vi også på længere ture med børnene, så de kan få erfaring med større naturområder såsom store skove, Dyrehaven, stranden mm.

Når vi er på ture, er vi meget opmærksomme på at tale med børnene om hvad vi ser i naturen. Vi formidler vores viden om de forskellige ting videre til børnene. Selvom vi voksne ofte er dem der planlægger hvilke ture og hvilke former for natur vi opsøger, forsøger vi samtidig at have fokus på børnene og det, der optager dem. Vi forsøger at gå i børnenes spor, hvis de på en tur viser interesse for noget bestemt.

Når vi er på ture, vægter vi i høj grad også den frie leg og børnenes egne initiativer i forhold til naturen. De får lov til selv at lege, udforske og undersøge naturen.

I vuggestuen har vi en sansehøve. Det giver børnene mulighed for at stifte bekendtskab med forskellige grønsager, bær og blomster. Det giver dem ligeledes mulighed for at lære om ting i naturen og hvordan de gror. Børnene kan selv være med til at vande og luge, og får lov at følge processen med ting, der gror. I sidste ende kan de smage på "naturen".

Hvert år tager vi på Bondegårdstur, mest med de større børn. Det giver børnene mulighed for at få erfaring med hvor nogle ting kommer fra. Hvad spiser de forskellige dyr? Hvordan laver man korn? Børn, der tør, får lov at ride på en hest, og vi fodrer mange dyr på gården.

Vi forsøger at have børnene med ude i alt slags vejr og på alle tider af året, så de får erfaring både med sne, sol, regn og blæst. Derudover oplever de hvordan naturen skifter ift. årstiderne.

Ligeledes forsøger vi at skabe et læringsmiljø hvor børnene får viden og erfaringer med science. Det gør vi gennem at tale om forskellige former, farver, tal og konsistenser. Når vi holder morgen-samling tæller børnene (til 3) inden vi skal synge, og vi taler om formerne på den frugt vi spiser. Science opleves også i den frie leg, når der bygges med klodser, skal samles puslespil, puttes ting i kasser og finde ud af hvilket hul de forskellige former skal i. Det kan også være på legepladsen når det har regnet. Så er der store vandpytter og børnene eksperimenterer med at få vandet op i spande, som de så hælder i andre beholdere eller på jorden, i sandet eller på græsset mm.

Vi har voksenstyrede aktiviteter, som f.eks. at fryse vand ned som børnene så kan lege med. De får oplevelsen af hvordan is føles, samt hvad der sker med vand når det er meget koldt og hvordan det smelter når det bliver varmt igen. Vi leger med vand, hvor børnene får lov at komme forskellige ting i vandet. Måske synker tingene og måske flyder de. Børnene plasker også med vandet og oplever hvad der sker når man slår hårdt ned i vand.

Vi har vores planlagte aktiviteter som giver børnene mulighed for (gennem forskellige kreative eller sanselige aktiviteter) at få kendskab til diverse konsistenser og farver. Det kan være i form af selv at blande farver, røre ved maling, mærke flamingo eller fjer, prøve/ lege med massage bolde oa.

Børnehaven:

Vi bruger vores nærmiljø: parken, skoven, vandet og ikke mindst vores store legeplads til at udforske og pirre børnenes nysgerrighed.

Legepladsen

Vi har et fuglehus hvor børnene er med til at fodre fuglene. Vi studerer og bestemmer arterne på dem. Vi har litteratur som understøttende materiale.

Vi har mange forskellige træer og planter, som blomstrer på forskellige tidspunkter. Vi har buske som giver solbær og ribs, som vi kan lave saft af. Vi taler med børnene om hvorfor det er vigtigt at passe på naturen.

De mange træer og jorden giver plads og liv til de små dyr og insekter, som børnene i samarbejde med en voksen kan finde og identificere.

Stranden

Her samler vi sand, skaller, tang m.m. Vi kigger om der skulle være en krabbe vi kan studere eller små fisk i vandkanten. Vi tager materialerne med hjem, så vi kan dokumentere via billeder eller collager.

De 17 verdens mål.

Vi har udvalgt nogle af målene f.eks. sult - klimaet- bæredygtighed og arbejder på forskellig vis. Vi taler med børnene om sult og hvad det er at være fattig.

Efter at have talt om sult og fattigdom spiste vi frokost. Denne dag var menuen ris, som vi spiste med fingrene. Et af børnene bad om kanel sukker, hvilket vi naturligvis ikke havde råd til.

Til risen drak vi lidt vand. "Vi havde levet som fattig i dag "som et af børnene udtalte, da han blev hentet. Børnene på en af stuerne havde noget af deres legetøj med, som de ville give til fattige børn. Vi øver børnene i bæredygtighed ved at sortere vores skrald. Ved frokosten er de ned til at smide affaldet ud i de rette containere. Desuden tager vi på besøg på genbrugscentralen og flere af børnene er blevet uddannet til Skraldehelte.

På tur med naturvejlederen blev børnene gjort opmærksom på at regnormen er en af verdens vigtigste dyr.

Science

Science er mange ting og sætter også mange spørgsmålstegn hos børnene.

- At forstå kroppens systemer
- Hvordan opstår en hvirvelvind
- Hvorfor tordner det
- Hvordan kan det være jeg kan bruge en arm eller kroppen
- Matematisk opmærksomhed: Forståelse for talstørrelse, rummelighed og form
- Skabe bro mellem hverdagslæring og naturvidenskabens forståelser og begreber

Pædagogiske mål:

Læringsmiljøet skal understøtte

- Konkrete erfaringer
- Mulighed for at opleve menneskets forbindelse med naturen
- En begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling
- At alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener, kan genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhæng

Eks. Hvad sker der når vi fryser vand

Pædagogiske tiltag:

- Flyde / synkeforsøg i transparent beholder // mælkekarton, træpinde, genstande, som har lighed og forskelle
- Fryse vand til is
- Spireprocesser/ vi undersøger hvordan et frø reagerer afhængigt af hvad det ligger i: koldt, vådt, tørt, varmt, lyst...

Vi har en inspirationskasse med ingredienser til at lave forsøg.

Vi vil undersøge muligheden for at få årskort til Eksperimentariet.

Arbejdet med Natur, udeliv og science fremadrettet

Nedenfor skal I reflektere over, hvilken udvikling I ønsker at skabe rammerne for fremadrette, og hvilke tegn/pejlemærker, der kan indikere, at I er på rette vej.

Hvilke tegn/pejlemærker ønsker vi at se?

Vuggestuen:

Vi ønsker at børnene fortsat har interesse for og er nysgerrige på naturen og hvad man kan bruge den til. Vores pejlemærker er at børnene selv tager initiativ og viser nysgerrighed til at opleve og sanse naturen. Det kan være når de kigger efter dyr, selv bevæger sig uden for stierne i skoven, har lyst til at hoppe i vandpytter, mærker sandet ved stranden, mm.

Vi har et ønske om at skabe større forståelse for, hvad der hører til i naturen og hvad der ikke gør. Det kan gøres ved at gå en tur, hvor vi indsamler skrald og affald, som vi derefter kan snakke om. Vi kan bygge dyre-habitater, og se på hvordan dyrene lever og bevæger sig. Selvfølgelig skal vi lukke dyrene ud i naturen igen.

Vi kan lege at vi konkurrerer med dyrene fx i at løbe eller hoppe o. lign., så man både bruger skoven og leger viden om de forskellige dyr ind.

Vi vil blive bedre til at benytte vores lokale naturvejleder og planlægge guidede ture eller ture med et bestemt fokus. Ligeledes vil vi benytte de større naturområder som legeplads og lave mere voksenstyrede lege i det fri.

Børnehaven:

- Vi kunne godt tænke os bl.a. at lave en dag/aktivitet, hvor vi tager ud og samler skrald, putter det i en sæk og bagefter kan vi studere, hvad vi har samlet. Hører de ting vi finder til i naturen eller i skraldespanden? Kan tingene komposteres/ omsættes i naturen? Kan tingene genbruges? Kan vi bruge det til kunst?
- Vi kunne bygge habitater/ insekthoteller til dyrene, så børnene kan observere, hvordan de har det. Kan de overleve i vores bo? Spiser de den føde, vi finder? Foretrækker de lys el. mørke? Tørt eller vådt? Og selvfølgelig skal vi også sætte dem fri igen.
- Sanselse oplevelse i skoven (mindfulness). F.eks. sidde/ligge i skovbunden og lytte, mærke og sanse hvad der er omkring os – fuglekvidder, trafikstøj, vind i træerne osv. Se på skyerne, træernes bevægelse, hvad bevæger sig i skovbunden. Mærke solen der varmer kroppen.
- Former/størrelse – Fryse forskellige former og størrelser til isklumper, se på hvad der smelter hurtigst. Børnene får forståelse af størrelsens betydning og lærer om smelteproces og fordampning.

Tegn og pejlemærker

Vores fælles pejlemærker skulle være, at børnene får større respekt for naturen f.eks. at en edderkop er et levende væsen og skal behandles med respekt. At det er godt det regner, så vi kan få vand i hanerne, og blomster og træer kan vokse. Vi har et tæt samarbejde med naturvejlederen.

ØVRIGE ELEMENTER

DET FYSISKE, PSYKISKE OG ÆSTETISKE BØRNEMILJØ

Begrebet børnemiljø er et samlende begreb for det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet, hvor det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø skal forstås bredt.

Børnemiljøet i dagtilbuddet skal vurderes i et børneperspektiv. Det indebærer, at børnemiljøet skal vurderes med børnenes øjne, ligesom børnenes oplevelser skal inddrages i vurderingen af børnemiljøet afhængigt af børnenes alder og modenhed.

Der lægges vægt på, at børnene inddrages i forbindelse med forhold, der vedrører dem selv, jf. FN's Børnekonventions artikel 12 om barnets ret til at give udtryk for sin mening og krav på, at denne mening respekteres.

Fysisk børnemiljø

Det fysiske børnemiljø kan eksempelvis omhandle støjniveau, indeklima, plads til fysisk udfoldelse og stille aktiviteter, hygiejneforhold, lysforhold, garderobe, legeplads og udearealer, stuenes indretning og størrelse mv.

Reflektér - tag udgangspunkt i jeres daglige praksis og kom gerne med konkrete eksempler. Skriv refleksionerne i 'skriv her'.

I kan f.eks. reflektere over følgende:

- Jeres arbejde med det fysiske børnemiljø og jeres faglige overvejelser i den forbindelse.
- Hvordan I arbejder med at vurdere børnemiljøet i et børneperspektiv.

Fælles for vuggestuen og børnehaven:

Vi har i begge afdelinger indrettet forskellige lærings- og lege-miljøer. Disse tager udgangspunkt i børnegruppen. Vores lærings- og legemiljøer er lavet på baggrund af pædagogiske overvejelser i forhold til hvilke aktiviteter vi har i gang og/ eller gerne vil igangsætte.

Vuggestuen:

Vi forsøger at skabe et fysisk børnemiljø som tager udgangspunkt i at der både er mulighed for fysisk udfoldelse og kreativitet. Vi vil gerne have et miljø som pirrer børnenes fantasi. Vores fysiske børnemiljø varierer på baggrund af børnegruppen. Noget der går igen er, at der både skal være ting som er i børnehøjde og ting som er voksenstyrede. Forskellige lærings- og legemiljøer indbyder til leg og brug af børnenes fantasi.

Vi forsøger at lave forskellige "legestationer" og skabe 'rum i rummet', så der skabes bedre forudsætninger for at fordybe sig i legen.

Vi arbejder meget i små grupper, så vi på den måde kan skabe mere ro og nærvær omkring aktiviteterne, både de voksne og de børneinitierede.

Vi evaluerer løbende på stuen, samt på tværs af stuerne, hvad der fungerer. Benytter børnene vores lege- og læringsmiljøer eller er deres interesser et andet sted? Samtidig får vi løbende inspiration udefra og fra hinanden i huset. Vi observerer løbende børnenes leg og deres egne initiativer, og forsøger at skabe et miljø som matcher deres leg samtidig med at det udfordrer dem.

Børnehaven:

Periodevis har vi motorikmoduler oppe på stuerne, så børnene både kan bruge sig selv fysisk og slippe kreativiteten og fantasien løs, når der skal laves baner.

Vi ommøblerer flere gange om året, så stuerne indretning passer til gruppens behov.

F.eks. til jul hvor alle stuer indretter et midlertidigt krea-rum/julegave-værksted, så vi ikke behøver at pakke det hele sammen, når vi skal spise frokost. Vi kan så gå til og fra, uden for meget besvær.

I børnehaven tager vi jævnligt en dialog med børnene på de enkelte stuer om hvad de godt kunne tænke sig vi kunne lave/ have på stuerne.

Psykisk børnemiljø

Det psykiske børnemiljø kan fx omhandle samspillet mellem børn og voksne, herunder om samspillet er kendetegnet ved gensidig respekt og tolerance, børnenes indbyrdes samspil, herunder om børnene i deres sprog og handlinger indbyrdes respekterer hinanden, om der blandt børn og personale er plads til og accept af menneskers forskellighed, om der finder mobning sted blandt børnene, mv.

Reflektér - tag udgangspunkt i jeres daglige praksis og kom gerne med konkrete eksempler. Skriv refleksionerne i 'skriv her'.

I kan f.eks. reflektere over følgende:

- Jeres arbejde med det psykiske børnemiljø og jeres faglige overvejelser i den forbindelse.
- Hvordan I arbejder med at vurdere børnemiljøet i et børneperspektiv.

Fælles for vuggestuen og børnehaven:

I vores lege- og læringsmiljøer mener vi at nogle af grundpillerne, for et godt psykisk (børne)miljø, er at børn og voksne udviser tolerance overfor, anerkendelse af, nysgerrighed på samt respekterer hinanden.

Vi er meget bevidste om vores egen adfærd og bestræber os på at være gode rollemodeller ved selv at udvise tolerance og respekt overfor hinanden, og overfor børnene. Hvis vi observerer en tendens til drilleri som tangerer til mobning eller uhensigtsmæssig adfærd, forsøger vi at hjælpe børnene til at være mere forstående og omsorgsfulde overfor hinanden. Vi sætter ord på og guider dem til hvordan man er en god ven overfor hinanden.

Hvis et barn ikke er med i fællesskabet, træder vi til ved at hjælpe/guide barnet til at deltage. Vi hjælper med og guider de andre børn til at invitere og inkludere hinanden i fællesskabet.

Vuggestuen:

I vuggestuen har vi arbejdet meget med os selv som personalegruppe. Vi har reflekteret over, hvad det vil sige for os at være en god rollemodel. Vi er meget bevidste om at vores adfærd også kan have stor betydning for det psykiske børnemiljø. Derfor møder vi hinanden med tolerance og anerkendelse, tillige med rummelighed af vores forskelligheder. "Fri for mobberi" er en stor del af alt, hvad vi gør i vores daglige praksis. Det skal hjælpe til at børnene ser hinanden, hjælper hinanden samt respekterer hinanden. Ligeledes er det en daglig øvelse i at udvise omsorg og forståelse for hinanden.

Vi har løbende dialog om vores børnegrupper, både på stuen og på tværs af vores stuer. Vi taler ofte om børnemiljøet, og hvis der i perioder er drillerier, uhensigtsmæssig adfærd eller mønstre i

gruppen/fællesskabet, har vi faglige dialoger med hinanden om, hvordan vi kan/vil ændre på dette. Indsatsen kan variere ift. den børnegruppe man har.

Børnehaven:

Eks. et barn bliver meget hårdt afvist ift. at komme med i en leg. Vi spørger til, hvad der sker, italesætter det og viser at det ikke er ok at afvise på den måde / den hårde tone og vurderer om det er for barnets bedste at komme med i legen eller vi skal finde en alternativ leg / beskæftigelse. Nogle gange er det ok at sige nej, men det skal foregå på en respektfuld måde, så det andet barn kan lære at håndtere afvisningen på en rolig og ordentlig måde, og dermed lettere kan acceptere det. Alt dette sker ud fra tanken om at børnene gradvist lærer af at spejle sig i større børn og de voksne. Vi starter med at gå foran børnene og vise vejen, så går vi ved siden af dem og guider, for så til sidst at gå bag dem og lade dem styre/ tage teten selv.

Æstetisk børnemiljø

Det æstetiske børnemiljø kan fx omhandle, hvorvidt stuerne indretning og udsmykning virker stimulerende og inspirerende på børnene, samt hvorvidt omgivelserne indenfor og udenfor er udformet på en måde, som fremmer børnenes lyst til at bevæge og udfolde sig, fordybe sig, have stille lege mv.

Reflektér - tag udgangspunkt i jeres daglige praksis og kom gerne med konkrete eksempler. Skriv refleksionerne i 'skriv her'.

I kan f.eks. reflektere over følgende:

- Jeres arbejde med det æstetiske børnemiljø og jeres faglige overvejelser i den forbindelse.
- Hvordan I arbejder med at vurdere børnemiljøet i et børneperspektiv.

Vuggestuen:

Vi forsøger at skabe et børnemiljø som er organiseret så det er overskueligt, samtidig med at det er hyggeligt. Det er vigtigt for os at vores børnemiljø indbyder til leg og fantasi. Samtidig forsøger vi at få skabt nogle rammer som er hyggelige og rolige, således der er plads og lyst til fordybelse i legen/aktiviteterne.

På stuerne har vi forskellige remedier som kan være med til at ændre stuenes æstetiske udtryk, samtidig med at det for børnene kan skabe nye sanseindtryk. Det kan fx være ting som lyskæder, Disko-kugler, stjernelamper mm.

Vi pynter både loftet og væggene med kunst i form af billeder, plakater, ure, uroer, luftballoner, anderledes hylder, vægmalerier mm. Det medfører at børnene bliver sansestimulerede når de kigger rundt på stuen, men det medvirker samtidig til mange gode dialoger med børnene. Vi forsøger at udsmykke vores stuer med ting som taler til alle sanseindtryk: føle, se, høre mm.

Derudover har vi periodevis pynt på stuerne i form af børnenes egne kreationer. Det er typisk op til forskellige højtider, men kan også forekomme efter en almindelig hverdags aktivitet.

Børnehaven:

Vi prøver at skabe et hyggeligt, ordentligt legemiljø for børnene. Vi er meget kreative, så der kreeres i fællesskab med børnene forskellige billeder, skulpturer m.m. Det munder ofte ud i en fælles udstilling eller bliver hængt op som pynt på væggene. Det er typisk traditionelle emner, som der arbejdes på. Vi har fokus på at det foregår i et roligt ordentligt miljø.

Et eksempel: Det er snart fastelavn. Alle børn tegner en kat med hale af fjer til en fælles tavle ved hoveddøren. Det sættes op på en æstetisk måde med et kulturelt islæt og indikerer fællesskab.

Et andet eksempel: "Hvad er en god ven?" Alle var deltagere: børn, forældre, medarbejdere. Det er vigtigt at skabe en god kultur i hele organisationen. Det mundede ud i fælles opslag på fællestavlen ved hoveddøren med forslag og statements sat æstetisk op med hjerter.

SAMSPIL OG RELATIONER

I dagtilbud indgår barnet i et fællesskab med andre børn og voksne, som er fælles om at skabe det sociale rum, som de enkelte børn lærer og udvikler sig igennem. Sammen med det pædagogiske personale har de andre børn betydning for, hvilke erfaringer det enkelte barn gør sig, når det er i dagtilbuddet.

Reflektér - tag udgangspunkt i jeres daglige praksis og kom gerne med konkrete eksempler. Skriv refleksionerne i 'skriv her'.

Vuggestuen:

For at nærvær og fordybelse kan opstå imellem voksne og børn, skal vi møde børnene der hvor de er. Vi skal forsøge at skabe de ideelle rammer for det som vi gerne vil fordybe os i. For der kan opstå nærvær skal vi som voksne udvise interesse for børnene, deres initiativer og interesser.

Vi mener godt at man kan være fordybet og nærværende både i "vild/vilde" og "rolig/rolige" lege/aktiviteter. Det handler om hvor barnet/børnene er. Hvis vi skal fordybe os i en god bog, kræver det ofte ro samt et rart sted at sidde. Skal vi opnå fordybelse i dans eller motoriske lege, kræver det andre rammer.

Der hvor vi oftest oplever fordybelse og nærvær, er når der opstår en fælles interesse for et fælles 'tredje'. For at opnå så meget af dette som muligt, skal vi være nysgerrige på og have øje for, hvor børnenes interesser er, hvad de er optaget af i et givent øjeblik og være nysgerrige på at lave aktiviteter som kan skabe nye interesser.

En god kommunikation mellem os og børnene er:

Sproglig kommunikation, hvor vi forklarer og italesætter hvad vi ser og oplever.

Hvor vi forklarer og italesætter det vi ser de selv eller andre gør.

Når vi er nysgerrige og spørgende i vores kommunikation med børnene.

Kropslig kommunikation såsom at få et kram - hvis man er ked af det og/ eller at blive nusset på ryggen for at falde til ro.

Kropssproget hvor vi benytter fagter når vi forklarer, fortæller og viser ting.

Tydelig kommunikation ved hjælp af ovenstående fagter samt tydelig ansigtsmimik.

Vi forsøger at møde det enkelte barn hvor det er, samtidig med at vi arbejder ud fra den overbevisning at "alle børn har ret til at være en del af fællesskabet". Derfor er vi opmærksomme på det enkelte barn og barnets behov. Vi forsøger at efterleve dette med interesse, kommunikation, nærvær og nysgerrighed for hver enkelt barns rolle i fællesskabet. Ved at arbejde ud fra at alle er vigtige for fællesskabet, forsøger vi at være nysgerrige på hvert barns ressourcer og forsøger at tydeliggøre disse for resten af børnegruppen. Vi hjælper børnene med at kommunikere med hinanden, med at udvise interesse for hinanden og være omsorgsfulde samt ved at gøre dem nysgerrige på hinanden og deres forskelligheder. Ligeledes forsøger vi at hjælpe børnene til at invitere, inddrage og inkludere hinanden i fællesskabet.

Børnehaven:

For at opnå gode samspil og gode relationer er ro et af de vigtigste elementer. Det sker hvor børnene er inddelt i mindre grupper, med plads omkring sig og tid til fordybelse. Den voksne skal være godt forberedt inden aktiviteten og i samarbejde med stuens øvrige medarbejdere have lavet en god planlægning.

Et eksempel:

Motorikbørnene er delt i 2 - 3 grupper, en voksen har ansvaret for egen gruppe, planen er lagt, rummet er delt op så hver gruppe har plads og ro til at arbejde.

Et andet eksempel:

Fart på sproget: Børnene er delt i 3 alderssvarende grupper med en ansvarshavende voksen i hver gruppe. De er aldersopdelt for at kunne benytte det materiale, som børnene vil profitere bedst af. For at skabe det gode samspil børnene imellem i de børneinitierede lege, er det vigtigt med god observation og at have fokus på samspillet mellem børnene. Det er vigtigt at være tilgængelig i de situationer, der altid vil opstå omkring, f.eks. "at bestemme over legen", den verbale og nonverbale kommunikation børnene imellem o. lign.

EVALUERING

Evaluerende pædagogisk praksis handler om løbende og systematisk at evaluere sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnegruppens trivsel, læring, udvikling og dannelse. En systematisk evaluerende pædagogisk praksis styrker kvaliteten af det pædagogiske læringsmiljø og sikrer, at det hele tiden er justeret og tilpasset den aktuelle børnegruppes behov.

Reflektér - tag udgangspunkt i jeres daglige praksis og kom gerne med konkrete eksempler. Skriv refleksionerne i 'skriv her'.

Hvordan undersøger og evaluerer vi det pædagogiske læringsmiljø i sammenhæng med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse?

- Har vi fastsat et fokus eller formål med vores løbende evaluering af det pædagogiske læringsmiljø? - Hvor står vi stærkt/svagt?
- Hvordan oplever vi, at vi fagligt set er klædt på til at evaluere og undersøge?

Hvad gør vi for at sikre, at vores løbende evaluering er systematisk?

- Hvordan definerer vi "systematisk"?

Hvordan sikrer vi, at vores evalueringer har fokus på sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse frem for blot på aktiviteterne eller blot på børnenes læring?

Hvordan sikrer vi, at vi anvender den viden, vi får fra vores evaluering, til at justere vores pædagogiske læringsmiljø?

- Hvornår har en konkret evaluering senest givet ny indsigt i børnegruppens trivsel, læring, udvikling og dannelse, der har ført til en ændring i vores praksis?

Fælles for vuggestuen og børnehaven:

Både i vuggestuen og børnehaven har vi besluttet at vi fremover skal, benytte vi os af Smttemodellen når vi skal planlægge og evaluere større/længerevarende projekter samt aktiviteter.

Vi er i gang med at finde ud af hvilken form for evalueringskultur vi gerne vil benytte ift. vores pædagogiske arbejde og i forhold til vores pædagogiske læringsmiljøer. Vi arbejder på at få en mere struktureret evalueringskultur. Vi overvejer hvad der giver mening ift. vores praksis så evaluering bliver en mere integreret del af vores hverdag.

INDDRAGELSE OG SAMARBEJDE

Arbejdet i forældrebestyrelsen skal tilrettelægges lokalt og på en måde, så det giver mening i dagligdagen for både forældrebestyrelsen og det pædagogiske personale. Som led i dette arbejde vil

forældrebestyrelsen skulle inddrages i, hvordan ressourcer i lokalsamfundet vil kunne bringes i spil med henblik på at skabe trygge og pædagogiske læringsmiljøer for børn i dagtilbud.

Inddragelse af forældrebestyrelsen

Det er lederen, der i forbindelse med udarbejdelse af den pædagogiske læreplan sikrer, at forældrebestyrelsen bliver inddraget i processen omkring udarbejdelse, evaluering af og opfølgning på den pædagogiske læreplan.

Beskriv kort, hvordan forældrebestyrelsen inddrages i arbejdet med læreplanen.

Vores arbejde med læreplanen er på dagsordenen på vores bestyrelsesmøder. Bestyrelsen får undervejs mulighed for at læse og kommentere.

Inddragelse af lokalsamfundet

Som led i arbejdet med den pædagogiske læreplan skal dagtilbuddet overveje, hvordan lokalsamfundet i form af fx biblioteker, museer, idrætstilbud og -faciliteter, plejehjem, erhvervsliv mv. kan inddrages med henblik på at styrke dagtilbuddets pædagogiske læringsmiljø.

Beskriv kort, hvordan lokalsamfundet inddrages som en ressource med henblik på at skabe trygge og pædagogiske læringsmiljøer for børnene.

Fælles beskrivelse af vores tilgang og inddragelse af lokalmiljøet

Vi har ad hoc samarbejde med Adelaide plejehjem. Vi har f.eks. periodevis sangformiddage med de største børn og de ældre beboere.

De største børn i børnehaven (= Bjørnebanden) har 1. hjælps kursus med en brandmand en gang om året.

Vi har altid trafik i Bjørnebanden og har haft samarbejde med den lokale politistation.

Vi inviteres til forskellige større og mindre børnearrangementer i Ordrup kirke, hvor børnene bl.a. synger sange, som de har øvet på i forvejen.

"Holger", købmand på Ordrupvej, samler værdiløst materiale, cigaræsker m.m. til vores kreative projekter.

Hver jul sponsorerer Irma på Ordrupvej papirposer til børnenes hjemmelavede julegaver.

Vi har samarbejde med Ordrup skole og GFO- om opførsel af en boldvæg på legepladsen.

Vi samarbejder med Ordrup spejderne om lån af en bålplads og vi har lånt en hytte under Co-vid 19.

Forældreinvolvering:

Vi har haft foredrag ved forældre som eks. om Grønland og Kina.

En forælder gav et lille kursus i god og sund mad. Han lavede mad til alle børn og voksne.

Vi har været på besøg på enkelte arbejdspladser. Eks. Gentofte hospital, skadestuen, tv-byen, en lokal chokoladefabrik.

UDVIKLINGSPLANER

Tag stilling til inden for hvilke områder I har behov for udvikling og tag stilling til hvilke områder I vil fokusere særligt på. Overvej de fire nedenstående tiltag og beslut det næste skridt.

- INDHENTE OG FORANKRE NYE PERSPEKTIVER I PRAKSIS?
- IGANGSÆTTE KONKRETE TILTAG?
- INDDRAGE MERE VIDEN UDEFRA?
- INDSAMLE MERE INFORMATION OM EGEN PRAKSIS?

Når I har besluttet jeres næste skridt, kan I lave en eller flere udviklingsplaner, der beskriver hvordan I vil styrke de dele af jeres pædagogiske praksis, hvor I har vurderet, at der er behov for udvikling.